

Maankäyttö ja ympäristö / Mika Penttilä

8.1.2025

Pohjois-Pohjanmaa ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lausuntopyyntö 30.10.2024 POPELY/2433/2021

Myrsky Energia Oy:n Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Kärsämäki, Pyhäjärvi, ympäristövaikutusten selostus

Kiitos lausuntopyynnöstä.

Meillä ei ole tällä kertaa lausuttavaa YVA-selostuksesta.

Tätä asiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
yksikön päällikkö

Aihe: RE: Lausuntopyyntö Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksen täydennyksestä / Fingrid ei lausu

Lähetetty: 30.4.2026, 14.32.05

Mistä: Klinga Taina<Ext-Taina.Klinga@fingrid.fi>

Mihin: Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo

Kopio: Kirjaamo; Penttilä Mika

HUOM! Ulkoinen lähettäjä. Älä avaa linkkejä tai liitteitä, ellei tunnista lähettäjä.

OBS! Extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du inte känner igen avsändaren.

NOTE! External sender. Do not open links or attachments unless you recognize the sender.

Tiedoksi, että Fingrid ei lausu arviointiselostuksen täydennyksestä.

Fingridin Maankäyttö ja ympäristö -yksikön puolesta /
ystävällisin terveisin

Taina Klinga (Konsultti Sitowise, puhelin 020 747 6188)
Fingridissä konsulttityönä kaavalausuntojen valmistelua
Fingridissä sähköposti: ext-taina.klinga@fingrid.fi

Taina Klinga, 020 747 6188

9.1.2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lausuntopyyntö 30.10.2024 POPELY/2433/2021

**Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n lausunto, Riitamaa-Nurmesnevan
tuulivoimahankkeen YVA**

Fintraffic Lennonvarmistus Oy vastaa Suomen ilmatilan käytön hallinnasta sekä lentoreitti- ja lennonvarmistuspalveluista 22 lentoasemalla Suomessa. Toimintamme lähtökohtana on aina lentoliikenteen turvallisuus, lentojen sujuvuus ja säännöllisyys.

Ilmailulaki määrää lentoesteistä siten, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Ilmailulain 1.10.2023 voimaanastuneen muutoksen mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy

Kari Kerke

kehitysjohtaja

Kari Kerke

Fintraffic Lennonvarmistus Oy
kehitysjohtaja

Email: kari.kerke@fintraffic.fi
2025-01-10T06:10:05.692Z

Tee oikein

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV.

Diaarinumero LVV-U/20596/2026.

Haapajärven kaupungin lausunto ABO Energy Suomi Oy:n Riitamaa–Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen täydennetystä YVA-selostuksesta

Haapajärven kaupunki antaa seuraavan lausunnon ABO Energy Suomi Oy:n Riitamaa–Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Kaupungin näkemyksen mukaan täydennetty YVA-selostus on edelleen olennaisesti puutteellinen, eikä se mahdollista hankkeen vaikutusten luotettavaa arviointia Haapajärven alueelle kohdistuvien vaikutusten osalta. Arviointi ei tältä osin täytä ympäristövaikutusten arviointimenettelylle asetettuja vaatimuksia.

1. Vaikutukset Haapajärven asutukseen ja melutilanteeseen

Kuusaan kylän alueella Haapajärven puolella asutus on jo nykytilanteessa altistunut useiden tuulivoimahankkeiden meluvaikutuksille. Asukkaiden havaintojen mukaan melu on jatkuva, matalataajuisia ja sisätiloihin kantautuvaa. Täydennetty YVA-selostus ei sisällä sellaista mittaus- tai mallinnustietoa, jonka perusteella nämä havainnot voitaisiin arvioida tai kumota.

Selostuksesta puuttuu kokonaan kumulatiivinen melumallinnus, jossa huomioitaisiin sekä olemassa olevat että suunnitellut tuulivoimalat. Lisäksi arvioinnissa ei ole tarkasteltu matalataajuisen melun sisätilavaikutuksia eikä vesistöjen vaikutusta äänen leviämiseen, vaikka Kuusaanjärven kaltaisilla avoimilla vesialueilla on tunnetusti melun kantautumista voimistava vaikutus.

Näin ollen meluvaikutusten arviointi jää olennaisesti puutteelliseksi, eikä sen perusteella voida arvioida, täyttyvätkö ohjearvot tai aiheutuuko asutukselle kohtuutonta räsäystä. Arviointi ei tältä osin täytä YVA-menettelyn edellyttämää riittävyttä.

2. Vaikutukset Kuusaan alueen virkistyskäyttöön ja Kuusaanjärveen

Kuusaanjärvi on Haapajärven kaupungin keskeinen virkistys- ja maisemakohde, jonka merkitys paikallisille asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille on huomattava. Hanke

Tee oikein

sijoittuu välittömään läheisyyteen, ja enintään 300 metrin korkuiset tuulivoimalat tulevat näkymään laajasti järven selkävesille.

Hankkeen toteuttaminen muuttaisi järvimaiseman luonteen pysyvästi teolliseksi ja hallitsevaksi. Lisäksi lentoestevalaistus vaikuttaa merkittävästi alueen yömaisemaan. Täydennetystä selostuksesta puuttuu kuitenkin riittävä analyysi näiden muutosten merkittävyydestä sekä niiden vaikutuksesta virkistyskäyttöön.

Selostuksessa ei myöskään ole tarkasteltu melun leviämistä vesialueella, vaikka tällä on olennainen merkitys vaikutusten arvioinnissa. Näin ollen arviointi ei mahdollista vaikutusten kokonaismerkittävyyden luotettavaa arviointia.

3. Vaikutukset linnustoon ja Natura-alueisiin

Haapajärven alueella sijaitsee useita linnustollisesti arvokkaita kohteita, kuten Kuusaanjärven rantavyöhykkeet, Hirsineva ja muut lähialueen suot. Täydennetty YVA-selostus ei sisällä riittävää arviointia muuttolintujen reittien sijoittumisesta Haapajärven puolelle eikä törmäysriskeistä erityisesti suurten lintulajien osalta.

Lisäksi arvioinnista puuttuu yhteisvaikutusten tarkastelu suhteessa alueen muihin tuulivoimahankkeisiin. Natura-arvioinnin johtopäätökset jäävät epävarmoiksi, eikä selostuksen perusteella voida varmuudella sulkea pois merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojeluperusteisiin.

Tällainen epävarmuus on merkityksellinen ja osoittaa, ettei arviointi täytä Natura-arvioinnille asetettua varovaisuusperiaatetta korostavaa vaatimustasoa.

4. Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Hankkeen maisemavaikutukset ulottuvat laajalle Haapajärven alueelle. Erityisesti Kuusaan, Olkkolan ja Parkkilan alueilla vaikutukset ovat merkittäviä ja pysyviä. Täydennetty selostus ei kuitenkaan anna riittävän edustavaa kuvaa vaikutuksista, sillä visualisoinnit on laadittu paikoista, jotka eivät kuvaa maiseman kannalta herkintä näkymätilannetta, kuten järven avoimia selkävesiä.

Myöskään kulttuuriympäristövaikutuksia ei ole arvioitu riittävällä tarkkuudella. Näin ollen maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointi jää puutteelliseksi.

5. Sähkönsiirron vaikutukset ja yhteisvaikutukset

Haapajärven alueelle kohdistuu useita samanaikaisia vihreän siirtymän hankkeita, joiden sähkönsiirto on tarkoitus liittää Pysäysperän sähköasemaan. Tästä huolimatta täydennetty YVA-selostus ei sisällä riittävää tarkastelua sähkönsiirron yhteisvaikutuksista.

Arvioinnissa ei ole huomioitu siirtolinjojen kokonaisvaikutuksia maankäyttöön, maisemaan eikä ekologiin yhteyksiin. Tällainen tarkastelu on kuitenkin olennainen osa YVA-menettelyä, jossa edellytetään hankkeiden yhteisvaikutusten arviointia.

Näin ollen sähkönsiirtoon liittyvä arviointi on keskeisiltä osin puutteellinen.

Tee oikein

6. Pysäysperän kaavoituksen keskeneräisyys

Haapajärven kaupungissa on käynnissä Pysäysperän asema- ja osayleiskaavan laatiminen, ja alueella on voimassa rakennuskielto kaavatyön ajaksi. Kaavalla ratkaistaan alueen tuleva maankäyttö, liikennejärjestelyt sekä ympäristöarvojen huomioiminen. Koska kaavoitus on kesken, hankkeen vaikutuksia ei voida arvioida suhteessa tulevaan maankäyttöön. Tästä syystä vaikutusten arviointi jää väistämättä puutteelliseksi ja osin ennenaikaiseksi.

Kaupungin näkökulmasta hankkeen sähkönsiirron edistäminen tässä vaiheessa ei ole perusteltua.

7. Johtopäätökset

Haapajärven kaupunki katsoo, että täydennetty YVA-selostus on edelleen olennaisesti puutteellinen eikä mahdollista hankkeen vaikutusten luotettavaa arviointia.

Arvioinnin puutteet koskevat erityisesti rakennettujen ja suunnittelussa olevien tuulivoimahankkeiden kumulatiivisia vaikutuksia, Kuusaanjärveen kohdistuvia maisema- ja virkistysvaikutuksia, linnustovaikutuksia, sähkönsiirron yhteisvaikutuksia sekä keskeneräisen kaavoituksen huomioon ottamista.

Lisäksi hanketta tulee tarkastella maakuntakaavan näkökulmasta.

Näissä olosuhteissa hanketta ei tule edistää ennen kuin arviointi on täydennetty siten, että vaikutukset voidaan arvioida kokonaisuutena ja riittävällä varmuudella.

Haapajärvellä 13.5.2026

Tekninen lautakunta

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

PL 86

90101 OULU

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

ASIA **Lausunto Riitamaa-Nurmesneva Myrsky Energia Oy:n tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta**
Viite POPELY/2433/2021

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää lausuntoa Myrsky Energia Oy:n Kärämäellä ja Pyhäjärvellä sijaitsevasta Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus).

Myrsky Energia Oy suunnittelee aurinko- ja tuulivoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Tuulivoimahanke muodostuu korkeintaan 53 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m, napakorkeus enintään 200 m ja roottorin lavan pituus enintään 100 m. Tuulivoimaloista noin 36 sijoittuu Kärämäen puolelle ja noin 17 Pyhäjärven puolelle. Laajimpaan hankevaihtoehtoon sisältyvien aurinkovoimaloiden maksimituotantoarvio on 560 MW. Tuuli- ja aurinkovoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille, sähkönsiirto hankealueelta ulos ja sähköasemat. Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella sijaitsevalla Pysäysperän sähköasemalla tai idässä Murtooperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 110 kV tai 400 kV voimajohto.

Haapajärven kaupungin ympäristölautakunta, joka toimii Haapajärven, Kärämäen, Pyhäjärven, Reisjärven kunnan ympäristöterveys- ja suojeluviranomaisena on delegoinut 18.12.2024 (§ 69) toimivallan lausuntojen antamisesta alaisilleen viranhaltijoille.

LAUSUNTO

Ympäristöterveysviranomainen on tutustunut Riitamaa-Nurmesneva Myrsky Energia Oy:n tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen (Sitowise, 16.10.2024) ja seuraaviin liitteisiin: meluselvitys (Ethä Wind, 12.10.2023) ja välkeselvitys (Ethä Wind, 12.10.2023).

Terveydensuojelulain mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Melumallinnuksien perusteella laskennallinen ulkomelun ohjearvo 40dB(A) ei ylitä hankealueen vaikutuspiirissä vakituisten asuinrakennuksien, eikä loma-asuinrakennuksien kohdalla. Myöskään STM:n asettamat asumisterveysasetuksen toimenpiderajat pienitaajuiselle melulle eivät ylitä alueen vakituisten asuntojen tai lomarakennusten kohdalla. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat 1,2 kilometrin etäisyydellä ja lomarakennukset 1,5 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Varovaisuusperiaatteeseen nojaten, melunhallinnan ja sisämelunhallinnan toimenpiteenä, ympäristöterveysviranomainen kuitenkin suosittelee, että lähtökohta voimaloiden suunnitellulle on 2 kilometrin etäisyys vakituisiin asuinrakennuksiin, sekä lomarakennuksiin.

Tuulivoimalan pyörivien lapojen takaa matalalta paistava aurinko voi aiheuttaa auringon valon välkkymistä. Välkkeen määrää on mallinnettu lähimpien asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Vaihtoehdossa VE1 ja VE2 ylitetään käytetty ≥ 8 h/v maksimi-arvo yhden asunnon kohdalla, kun puuston suojaavaa vaikutusta ei ole huomioitu. Teoreettisen maksimitilanteen suositukset 30 h/v ja/tai 30 min/pv ylittyvät 2–4 havainnointipisteessä. Vaihtoehdossa VE3 yhdenkään rakennuksen kohdalla 8 tunnin maksimisuositusarvo ei ylitä. VE3 vaihtoehdon kohdalla myöskään teoreettiset maksimitilanteen suositukset eivät ylitä. Hyödynnetyt suositusarvot ovat Saksan ja Ruotsin suositusarvoja, omien kansallisten suositus- ja raja-arvojen puuttuessa. Kun puusto lisätään tehtyyn mallinnukseen, suositusarvo ei ylitä VE1, VE2 tai VE3 vaihtoehdossa. Kuitenkin VE1 ja VE2 vaihtoehdossa teoreettiset maksimitilanteen suositukset ylittyvät yhden vakituisen ja kahden vapaa-ajan asunnon kohdalla silloinkin, kun puusto huomioidaan. Kun huomioidaan välkkeen yhteisvaikutuksia Riitamaa-Nurmesneva tuulivoimahankkeen ja muiden tuulivoimahankkeiden kesken, voidaan havaita, että sellaisia teoreettisen maksimitilanteen ylityksiä tapahtuu VE1 ja VE2 vaihtoehdossa 2 havaintopisteessä (2 vapaa-ajan asuntoa) ja VE3 vaihtoehdossa 1 havaintopisteessä (vapaa-ajan asunto), jotka

Ympäristöpalvelut

3 (3)

eivät tule esille aiemmissa välkemallinnusvaihtoehdoissa. Ympäristöterveysviranomaisen suositusta välkevaikutusten hallintaa ja hallinnan kuvausta seurantaohjelmaan tuotantoalueen koko käytön ajalta siten, ettei mallinnuksessa hyödynnetty suositusarvo ≥ 8 h/v ylity yhdenkään asuin- tai lomarakennuksen kohdalla missään olosuhteissa, eikä silloinkaan, jos alueen tai aluetta ympäröivään puustoon tulee muutoksia toiminnanharjoittamisen aikana.

Selostuksen mukaan rakentamisvaiheessa vaikutuksia pohjaveteen voi aiheutua tuulivoimaloiden ja teiden sekä sähkönsiirron rakentamisesta ja maa-ainesten ottamisesta. Lisäksi sähkönsiirron ilmajohtojen pylväsrakenteiden perustamisesta tai keskijännitemaakaapelin asentamisesta voi aiheutua vaikutuksia pohjaveteen. Hankealueen tai sähkönsiirtoreittien rakentamistoimenpiteet eivät saa aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa, talousveden laadun tai riittävyyden heikkenemistä tai muita häiriöitä yksityisillä veden käyttäjillä tai vedenottamoilla.

Merike Kangas
ympäristötarkastaja
terveydensuojelu

Lupa- ja valvontavirasto,
PL 20, 13035 LVV
kirjaamo@lvv.fi

ASIA Lausunto Riitamaa-Nurmesneva ABO Energy Suomi Oy:n tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennyksestä

Viite: diaarinumero LVV-U/20596/2026

Lupa- ja valvontavirasto pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisena yhteysviranomaisena lausuntoa Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennyksestä.

ABO Energy Suomi Oy suunnittelee aurinko- ja tuulivoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Tuulivoimahanke muodostuu korkeintaan 53 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m, napakorkeus enintään 200 m ja roottorin lavan pituus enintään 100 m. Tuulivoimaloista noin 36 sijoittuu Kärämäen puolelle ja noin 17 Pyhäjärven puolelle. Laajimpaan hankevaihtoehtoon sisältyvien aurinkovoimaloiden maksimituotantoarvio on 560 MW. Tuuli- ja aurinkovoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille, sähkönsiirto hankealueelta ulos ja sähköasemat.

Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella sijaitsevilla Pysäysperän sähköasemalla tai idässä Murtooperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 400 kV ja 400+110 kV voimajohto.

Riitamaa-Nurmesnevan hankkeen sähkönsiirron jatkosuunnittelussa huomioidaan Fingridin suunnitelmat Pysäysperän ja Murtooperän välillä. Fingrid on käynnistämässä Pysäysperä-Murtooperä 400+110 kV voimajohtolinjan YVA-menettelyä vuoden 2026 aikana. Lähtökohtana on, että Pysäysperä–Murtooperä-välille tulee yksi uusi 400+110 kV voimajohto palvelemaan useita hankkeita ja kantaverkkoa ja samalla vältetään useat erilliset vierekkäiset voimajohdot.

Ympäristöpalvelut

LAUSUNTO
19.5.2026

2 (2)

Haapajärven kaupungin ympäristölautakunta, joka toimii Haapajärven, Kärämäen, Pyhäjärven, Reisjärven kunnan ympäristöterveydensuojeluviranomaisena ympäristölautakunta on delegoinut 4.9.2025 § 30 toimivallan lausuntojen antamiseen alaisilleen viranhaltijoille.

Lausunto

Terveystensuojeluviranomainen on tutustunut Riitamaa-Nurmesneva ABO Energy Suomi Oy tuuli- ja aurinkovoimahankkeen täydennettyyn ympäristövaikutusten arviointiselostukseen (17.3.2026, Sitowise).

Haapajärven kaupungin terveystensuojeluviranomainen on jättänyt lausunnon 10.1.2025 Riitamaa-Nurmesneva Myrsky Energia Oy:n aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Myrsky Energia Oy on aloittanut hankkeen suunnittelun, ja ABO Energy Suomi Oy (entinen ABO Wind Oy) on jatkanut hankkeen kehittämistä syyskuusta 2025 lähtien ja toimii hankkeesta vastaavana.

Täydennetyssä ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa kerrotaan, että hankealueella ei ole asuin- tai lomarakennuksia. YVA-ohjelmavaiheessa hankealueella sijaitsi yksi vakituinen ja yksi vapaa-ajan asunto. Kyseisten asuin- ja loma-asuinrakennusten käyttötarkoitukset on muutettu YVA-ohjelmavaiheen jälkeen vakituisesta ja loma-asumiskäytöstä muuhun käyttöön, minkä vuoksi näitä rakennuksia ei ole huomioitu melumallinnuksessa.

Terveystensuojeluviranomainen täydentää aiempaa lausuntoaan todeten, että varovaisuusperiaatetta noudattaen todettakoon, että mikäli lähimpiä häiriintyviä kohteita voidaan käyttää pitkäkestoiseen oleskeluun (myös käyttötarkoituksen muutoksen jälkeen), olisi myös ne syytä huomioida melumallinnus tarkasteluissa.

Allekirjoitus

Merike Kangas
ympäristötarkastaja
terveydensuojelu

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Johanna Emilia Taskila	Telia	17.04.2026 14:18:54 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisälllys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (3 sivua)

Lausuntopyyntö Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksen täydennyksestä

Khall 14.04.2026 § 90
338/10.00.00/2022

Valmistelija ympäristötarkastaja Teka Paulos

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Haapaveden kaupungilta lausuntoa ABO Energy Suomi Oy:n suunnitteleman Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA) täydennyksestä. Tavoitteena on arvioida hankkeen ympäristövaikutuksia ja kuulla sidosryhmiä täydennetyn aineiston osalta. Aineisto on julkisesti nähtävillä 1.4.–19.5.2026 ympäristöhallinnon verkkosivuilla.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) yleisenä tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja sen yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettely ei ole lupamenettely, eikä siinä tehdä hankkeen toteuttamista koskevia päätöksiä. Sen tarkoituksena on tuottaa objektiivista tietoa tulevien lupamenettelyjen ja kaavoituksen tueksi sekä vertailla eri toteutusvaihtoehtoja.

Hankkeesta vastaavan aineiston mukaan hankealue sijaitsee Kärsämäen ja Pyhäjärven rajalla. Suunniteltu hanke koostuu enintään 53 tuulivoimalasta, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, sekä noin 456 hehtaarin aurinkovoima-alueesta. YVA-selostus on ollut alun perin nähtävillä talvella 2024–2025, minkä jälkeen yhteysviranomaisena toiminut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus edellytti selostuksen täydentämistä. Hakijan toimittama täydennys koskee muun muassa asutukseen, meluun, linnustoon, luontotyyppeihin, metsäpeuraan ja pintavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tarkentamista. Lisäksi aineistoon sisältyy luonnonsuojelulain mukaiset Natura-arvioinnit Nurmesjärven ja Latvakankaan Natura 2000 -alueille.

Haapaveden kaupungin näkökulmasta keskeisimmät arvioitavat asiat liittyvät hankkeen heijastus- ja yhteisvaikutuksiin kaupungin alueelle. Arviointiselostuksessa esitetään, että hankkeen kaukonäkövaikutusalue ulottuu Haapaveden puolelle. Aineistossa on tunnistettu Haapaveden taajaman alue (noin 16–17 kilometrin etäisyydellä) sekä noin 19 kilometrin etäisyydellä sijaitsevat Vatjusjärven sekä Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisemat. Selostuksessa arvioidaan, että etäisyyden ja maastonmuotojen vuoksi tuulivoimalat jäävät näissä kohteissa pääosin taustamaisemaan. Hakijan aineiston mukaan voimalat eivät muuta merkittävästi Haapaveden puoleisten arvokohteiden luonnetta tai ominaispiirteitä, vaikka ne saattavatkin näkyä osana laajempaa maisemakokonaisuutta.

Lisäksi Haapaveden kannalta on olennaista huomioida yhteisvaikutukset kaupungin alueella jo toiminnassa olevien tai suunniteltujen tuulivoimahankkeiden kanssa. Hankealueen luoteispuolella, noin 3,5 kilometrin etäisyydellä, sijaitsee Haapaveden ja Kärämäen alueille sijoittuva Hankilannevan tuulivoimapuisto. Arviointiselostuksessa esitetään, että yhteisvaikutukset esimerkiksi maisemaan, melutasoon ja linnustoon jäävät kokonaisuutena hyväksyttävälle tasolle. Hankkeen sähkönsiirtoreitit on suunniteltu suuntautuvan hankealueelta Pysäysperän tai Murtoperän sähköasemille, eivätkä ne hakijan aineiston perusteella sijoitu Haapaveden kaupungin alueelle. Myös vaikutukset Haapaveden radio- ja TV-aseman signaaleihin on arvioitu vähäisiksi.

Lausuntopyyntö on tämän kokousasian oheismateriaalina ja siihen liittyvä valmisteluaineisto on lausuntopyynnössä ilmoitetussa verkko-osoitteessa:

www.ymparisto.fi/riitamaantuulivoimaYVA

Esittelijä

kaupunginjohtaja Jussila Esa

Päätösehdotus

Haapaveden kaupunginhallitus päättää antaa Lupa- ja valvontavirastolle seuraavan lausunnon:

Haapaveden kaupunki toteaa, että Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen suorat vaikutukset Haapaveden alueelle arvioidaan YVA-selostuksen täydennyksen perusteella vähäisiksi. Kaupunki pitää kuitenkin tärkeänä, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja luvituksessa seurataan tarkasti yhteisvaikutuksia Haapaveden puolella sijaitsevien tuulivoimahankkeiden (kuten Hankilannevan tuulivoimapuiston) kanssa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kaukomaisemavaikutuksiin Haapaveden arvokkaissa kulttuurimaisemissa sekä melun ja välkkeen yhteisvaikutusten hallintaan kuntarajalla. Muilta osin Haapaveden kaupungilla ei ole huomautettavaa täydennettyyn arviointiselostukseen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa

17.04.2026

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Haapaveden kaupungin asianhallintajärjestelmässä.

Johanna Taskila
vt. johdon sihteeri

Haapaveden kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Kaupunginhallitus

§ 90

14.04.2026

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 90

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

LAUSUNTO

02.01.2025

723/03.00.02/2024

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausuntopyyntö 06.11.2024, POPELY/2433/2021

Ilmatieteen laitoksen lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Myrsky Energia Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Hankealueen pinta-ala on noin 7 872 hehtaaria. Tuulivoimahanke muodostuu korkeintaan 53 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 megawattia. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, napakorkeus enintään 200 metriä ja roottorin lavan pituus enintään 100 metriä. Tuulivoimaloista noin 36 sijoittuu Kärsämäen puolelle ja noin 17 Pyhäjärven puolelle.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa 24.11.2022 (469/03.00.02/2022), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Huomiona kuitenkin, että tuulivoimahankkeen olleessa näin suuri ja sen sijaitessa lähellä muita hankkeita, yhteisvaikutuksesta tulee merkittäviä häiriökaikuja säätutkamittauksiin. Ilmatieteen laitoksessa keskustellaan kompensatiomittausten vaatimisesta laajoille hankkeille, kuten Riitamaa-Nurmesnevan hanke, tosin tästä ei ole vielä konkreettista ehdotusta.

Helsingissä 02.01.2025

Annakaisa von Lerber

Säätutka-asiantuntija

Havaintopalvelut

annakaisa.von.lerber@fmi.fi

LAUSUNTO

17.05.2026

220/03.00.02/2026

Lupa- ja valvontavirasto

Lausuntopyyntö 01.04.2026, LVV-U/20596/2026

Ilmatieteen laitoksen lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

ABO Energy Suomi Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Noin 7 872 hehtaarin laajuiselle alueelle suunnitellaan enintään 53 tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden suunniteltu napakorkeus on noin 200 metriä ja lavan pituus noin 100 metriä, kokonaiskorkeuden ollessa 300 metriä. Tuulivoimaloista noin 36 sijoittuu Kärsämäen puolelle ja noin 17 Pyhäjärven puolelle.

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kuten on todettu aikaisemmissa lausunnoissa (469/03.00.02/2022, 723/03.00.02/2024), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Korjatussa YVA-selostuksessa todetaan useaan otteeseen, ettei hankkeella ole vaikutuksia säätutkamittauksiin, vaikka Ilmatieteen laitos on jo aiemmassa lausunnossaan tuonut esiin huolensa hankkeen mahdollisista vaikutuksista säätutkamittauksiin ja sääpalveluihin.

Ilmatieteen laitos haluaa korostaa erityisesti tämän hankkeen sekä sitä ympäröivien lukuisten muiden hankkeiden yhteisvaikutuksia, jotka voivat aiheuttaa merkittäviä häiriökaikuja säätutkamittauksiin. Laitoksella käydään edelleen keskustelua kompensatiomittausten edellyttämisestä laajojen hankkeiden yhteydessä, mutta asiasta ei toistaiseksi ole esittää konkreettista ehdotusta.

YVA-selostusta olisi perusteltua tarkentaa siten, että siinä todetaan vaikutusten arvioinnin olevan lausuntoperiaatteiden mukaan tarpeetonta, mutta vältetään virheellinen väite, ettei hankkeella olisi lainkaan vaikutuksia mittauksiin.

Helsingissä 17.05.2026

Annakaisa von Lerber

Säätutka-asiantuntija

Havaintopalvelut

annakaisa.von.lerber@fmi.fi

Lausunto Riitamaa-Nurmesneva tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Khall 02.12.2024 § 192
80/10.02.02/2024

Myrsky Energia Oy suunnittelee aurinko- ja tuulivoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueilla. Hankealue sijaitsee Kärsämäen ja Pyhäjärven rajalla, noin kahdeksan kilometrin etäisyydellä Kärsämäen keskustaajamasta lounaaseen ja noin 14 kilometriä Pyhäjärven keskustaajamasta luoteeseen. Hankealueen pinta-ala on noin 7 872 hehtaaria.

Tuulivoimahanke muodostuu korkeintaan 53 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 megawattia. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, napakorkeus enintään 200 metriä ja roottorin lavan pituus enintään 100 metriä. Tuulivoimaloista noin 36 sijoittuu Kärsämäen puolelle ja noin 17 Pyhäjärven puolelle. Vaihtoehtoon 1 sisältyy myös 456 hehtaarin kokoinen aurinkovoima-alue. Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella sijaitsevalle Pysäysperän sähköasemalla tai idässä Murtoperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 110 kilovoltin tai 400 kilovoltin voimajohto.

Tuuli- ja aurinkovoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille, sähkönsiirto hankealueelta ulos ja sähköasemat.

Arvioidut vaihtoehdot:

Tuuli- ja aurinkovoima

Vaihtoehto 0 (VE0): Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto 1 (VE1): Alueelle toteutetaan 53 tuulivoimalaa ja noin 456 hehtaarin aurinkovoima-alue.

Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, yksikköteho enintään 10 megawattia ja kokonaisteho enintään 530 megawattia. Aurinkovoimaloiden maksimituotantoarvio on 560 megawattia. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle ja Pyhäjärvelle.

Vaihtoehto 2 (VE2): Alueelle toteutetaan 36 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, yksikköteho enintään 10 megawattia ja kokonaisteho enintään 360 megawattia. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle.

Vaihtoehto 3 (VE3): Alueelle toteutetaan 17 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, yksikköteho enintään 10 megawattia ja kokonaisteho enintään 170 megawattia. Tuulivoimalat sijoittuvat Pyhäjärvelle.

Sähkönsiirto**Hankealueelta Pysäysperän sähköasemalle**

Vaihtoehto A1 (SVEA1): 400 kilovoltin ilmajohto Nurmesjärveltä Nurmesjärven itäpuoleiselle Parkkimajärven sähköasemalle, josta 400+110 kilovoltin ilmajohto Pysäysperälle. Reitin kokonaispituus 27,3 kilometriä.

Vaihtoehto A2 (SVEA2): 400 kilovoltin ilmajohto Riitamaalta Nurmesjärven länsipuoleiselle Parkkimajärven sähköasemalle, josta

400+110 kilovoltin ilmajohto Pysäysperälle. Reitin kokonaispituus 24,7 kilometriä.

Hankealueelta Murto-perän sähköasemalle

Vaihtoehto B1 (SVEB1): 400 kilovoltin ilmajohto Riitamaalta Nurmesjärven länsipuoliselle Parkkimajärven sähköasemalle, josta 400+110 kilovoltin ilmajohto pohjoista linjausta Murto-perän pohjoiseen vaihtoehtoon. Reitin kokonaispituus 40,7 kilometriä.

Vaihtoehto B2 (SVEB2): 400 kilovoltin ilmajohto Riitamaalta Nurmesjärven länsipuoliselle Parkkimajärven sähköasemalle, josta 400+110 kilovoltin ilmajohto eteläistä linjausta Murto-perän pohjoiseen vaihtoehtoon. Reitin kokonaispituus 41,3 kilometriä.

Vaihtoehto B3 (SVEB3): 400 kilovoltin ilmajohto Nurmesnevalta Nurmesjärven itäpuoliselle Parkkimajärven sähköasemalle, josta 400+110 kilovoltin ilmajohto pohjoista linjausta Murto-perän pohjoiseen vaihtoehtoon. Reitin kokonaispituus 30,9 kilometriä.

Vaihtoehto B4 (SVEB4): 400 kilovoltin ilmajohto Nurmesnevalta Nurmesjärven itäpuoliselle Parkkimajärven sähköasemalle, josta 400+110 kilovoltin ilmajohto eteläistä linjausta Murto-perän eteläiseen vaihtoehtoon. Reitin kokonaispituus 28,9 kilometriä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää lausuntoa Myrsky Energia Oy:n tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus) 10.1.2025 mennessä. Arviointiselostus, kuulutus ja Natura-arvioinnit ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ymparisto.fi/riitamaantuulivoimaYVA>
Paperiset arviointiselostukset ovat lisäksi luettavissa Kärsämäen kunnanvirastolla ja kirjastossa.

Esittelijä

kunnanjohtaja Juho Jukkola

Päätösehdotus

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että Kärsämäen kunnalla ei ole lausuttavaa Myrsky Energia Oy:n tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merk. Anne Ruha ja Tero Ylitalo eivät esteellisinä osallistuneet asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Jakelu

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Kärsämäellä 09.12.2024

Tuukka Kuisma
pöytäkirjanpitäjä

Kärsämäen kunta

Ote pöytäkirjasta

Kunnanhallitus

§ 192

02.12.2024

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 192

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Asia: Lausuntopyyntö: Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Kärämäki, Pyhäjärvi (POPELY/2433/2021)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Myrsky Energia Oy suunnittelee 53 kokonaiskorkeudeltaan 300 m korkean voimalan tuulivoimahanketta Kärämäen Riitamaan alueelle. Voimaloista 36 sijoittuu Kärämäen ja 17 Pyhäjärven alueelle. Hankealueelle suunnitellaan myös n. 456 ha aurinkovoima-aluetta. Hankealueen pinta-ala on n. 7872 ha. Hankkeen sähkö siirretään Pysäysperälle tai Murtoperälle 400 kV ja 400 kV- 110 kV ilmajohdoilla.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealueen ympäristöön n. 30 km säteelle sijoittuu n. 25 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta, joista useat rajautuvat toisiinsa ja muodostavat laajoja tuulivoima-aluekokonaisuuksia.

Alueella tavataan metsästäjien mukaan säännöllisesti mm. karhuja ja alueelta on havaintoja metsäpeuravaatimesta vasan kanssa.

Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten suurpedot. Luke huomauttaa, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot ja metsäpeura) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Hankkeella ei selostuksen mukaan todennäköisesti arvioida olevan merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Nurmesnevan Natura-alueeseen nähdään voivan olevan yhteisvaikutuksia, mutta niiden ei arvioida olevan merkittäviä. Selostuksessa kuitenkin todetaan, että mikäli useita hankkeita on yhtä aikaa rakentamisvaiheessa arvioidaan yhteisvaikutuksia kohdistuvan eläimistöille elinympäristöjen heikentymisenä, pirstoutumisena ja saalistus- tai elinalueiden menetyksinä.

YVA-selostuksessa todetaan kanalinnuista, että Coppes ym. (2020) tutkivat tuulivoimaloiden vaikutuksia metsäkanalintuihin lisäksi todetaan, että tutkimuksesta ei saatu selkeitä näyttöjä vaikutuksista. Metsäkanalintuihin kohdistuvista vaikutuksista Luke huomauttaa, että törmäysriskin lisäksi metsäkanalinnut saattavat välttää tuulivoimalaa ympäröivää aluetta tai käyttää sitä vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes et al. 2020A).

Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020B). Täten tuulivoimaloiden vaikutus esim. metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Tämä tulee huomioida voimaloiden sijainneissa.

Luke huomauttaa, että metsäpeurojen huomioiminen lumijälkilaskennoissa ei sovellu lajin esiintymisen määrittämiseen alueella, joka ei ole sen talvilaidunnusalueita. On syytä myös huomioida, että pannoitetut peurat edustavat otantaa lajista.

Metsäpeuran osalta on myös syytä huomioida, että vasomisen ajaksi naaraat hajaantuvat. Tällöin ne ovat myös jonkin verran territoriaalisia ja sietävät harvoin toisia naaraita, vaikka koko muun vuosikierron naaraat viettävät vasaoneen enemmän tai vähemmän laumoissa. Yksittäisenkin vasallisen vaatimen havainto alueelta kertoo alueen tai sen ympäristön soveltuvuudesta metsäpeuran lisääntymisalueeksi.

Selostuksessa todetaan, että metsäpeura kuten muutkin hirvieläimet tottuvat niille vaarattomiin häiriöihin melko nopeasti. Luke huomauttaa, että lajiston tottumisesta tuulivoimaan, ei tällä hetkellä ole tieteellistä näyttöä. Olemassa olevan tieteellisen tiedon perusteella, eläimet voivat esim. käyttää tuulivoima-alueita ja liikkuvat niillä, mutta tuulivoima-alueita käytetään usein vähemmän kuin kontrollialueita tai etäämmällä sijaitsevia alueita.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Lisäksi tulee huomioida, että vaikutukset eivät välttämättä kohdistu ainoastaan suoraan välttämiskäyttäytymiseen vaan populaatiotasolla (esim. lisääntymiseen), mikäli elinympäristö jollain tasolla heikkenee lisääntymisen kannalta (esim. pirstoutumisen myötä), vaikutukset voivat näkyä vasta pidemmällä aikavälillä.

Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien tuulivoimala-alueiden myötä.

Selostuksessa on hyvin esitetty alueen metsästysseurat ja lähelle sijoittuvat riistakolmiot. Vaikutuksia metsästykseseen esitetään kuitenkin suppeasti.

3 Lausunnon tiivistelmä

Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta saattaa poiketa tästä selostuksessa annetuista arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Hankkeen ympäristössä on useita eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää perusteellisemmin huomiota hankkeen yhteisvaikutuksiin muiden uusiutuvan energian hankkeiden kanssa.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 10.01.2025 klo 19:40:17.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi:

Asia: Lausuntopyyntö Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksen täydennyksestä (LVV-U/20596/2026)

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

ABO Energy Suomi Oy suunnittelee 53 voimalan aurinko- ja tuulivoimahanketta Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Luonnonvarakeskus on lausunut hankkeen aiemmista YVA-vaiheista. Nyt lausuntoa pyydetään YVA-selostuksen täydennyksestä.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Luke näkee, etteivät nykyisen maankäytön suunnittelun ja rakentamisen yli maakunnallisten hallintorajojen menevät laajan mittakaavan kumulatiiviset vaikutukset ole todennäköisesti nykyisillä YVA-prosesseilla hallittavissa, eivätkä maankäytön seuraukset todennäköisesti ole erityisesti pitkällä aikavälillä kestäviä esim. herkkien riistalajien osalta. Suomenselän monilta osin erämaisilla ja karuilla vedenjakaja-alueelle on syntymässä nykyisten suunnitelmien toteutuessa noin 250 km mittainen tuulivoiman aiheuttama häiriövyöhyke Lappajärveltä poronhoitoalueelle asti, jossa merkittävä osa esim. suovaltaisten Natura2000 - alueiden pinta-alasta jää tuulivoiman häiriövyöhykkeeseen. Tältä alueelta on jo vaikea löytää esim. metsäpeuralle tärkeää Natura2000-aluetta, jonka viereen ei olisi suunnitteilla tai jo rakennettu tuulivoimaa ja siihen liittyvää infraa.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke näkee, etteivät nykyisen maankäytön suunnittelun ja rakentamisen yli maakunnallisten hallintorajojen menevät laajan mittakaavan kumulatiiviset vaikutukset ole todennäköisesti nykyisillä YVA-prosesseilla hallittavissa, eivätkä maankäytön seuraukset todennäköisesti ole erityisesti pitkällä aikavälillä kestäviä esim. herkkien riistalajien, kuten metsäpeuran, osalta.

Nina Peuhkuri

Operatiivinen päällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 21.05.2026 klo 10:32:49.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
PL 2, 00791 Helsinki

Puhelin 029 532 6000

Y-tunnus 0244629-2

Antti Paasivaara

Liitteet:

Tiedoksi:

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	17.01.2025 15:11:14 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (6 sivua)

Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 86, 90101 Oulu
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö, 30.10.2024 (POPELY/2433/2021)

Metsähallituksen lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, Kärsämäki ja Pyhäjärvi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus).

Myrsky Energia Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueilla. Hankealueen pinta-ala on yhteensä n. 7 872 hehtaaria. Hankkeessa on tarkoitus rakentaa enintään 53 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Yhteen hankevaihtoehtoon sisältyy myös 456 hehtaarin kokoinen aurinkovoima-alue. Ns. nollavaihtoehtoon lisäksi hankkeessa on 3 toteutusvaihtoehtoa:

- VE1: Rakennetaan 53 tuulivoimalaa ja 456 ha kokoinen aurinkovoima-alue. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle ja Pyhäjärvelle.
- VE2: Rakennetaan 36 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle.
- VE3: Rakennetaan 17 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Pyhäjärvelle.

Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella Pysäysperän sähköasemalla tai itäpuolella Murtooperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirto toteutetaan 400 kV ja 400 kV + 110 kV ilmajohdoilla. Hankkeessa tarkastellaan sähkönsiirron osalta kuutta eri vaihtoehtoa. Sähkönsiirtoreittien pituus on vaihtoehdosta riippuen 25-41 km. Pääosin reitit sijoittuvat uuteen johtokäytävään.

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee Metsähallituksen hallinnassa olevia luonnonsuojelualueita ja suojeluun varattuja kohteita, joista osa kuuluu Natura 2000-verkostoon. Hankkeella voi olla vaikutusta myös uhanalaisiin lajeihin, joiden suojelussa ja seurannassa Metsähallituksella on erityistä vastuuta. Metsähallitus lausuu hankkeesta valtion luonnonsuojelualueverkoston hallinnasta ja hoidosta

Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

vastaavana luonnonsuojelun viranomaisena, sekä maakotkan ja metsäpeuran suojeluun ja seurantaan liittyvässä roolissaan.

Metsähallitus on tutustunut hankkeen YVA-selostukseen ja lausuu seuraavaa:

Vaikutukset suojelualueisiin ja linnustoon

Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee kaksi Metsähallituksen hallinnassa olevaa luonnonsuojelualueita; Nurmesjärvi ja Latvakangas. Molemmat suojelualueet ovat myös Natura 2000-alueita. Nurmesjärvi on Natura-verkostossa lintudirektiivin mukaisena SPA-alueena ja Latvakangas luontodirektiivin mukaisena SAC-alueena. Näiden perustettujen luonnonsuojelualueiden lisäksi Metsähallituksen hallinnoimista alueista sijaitsee hankealueen läheisyydessä myös suojeluun varattu kohde Metso-Arvinpalsta.

Edellä mainituista Metsähallituksen hallinnoimista alueista etenkin Nurmesjärvi on riskialtis tuulivoimahankkeen vaikutuksille merkittävien linnustoarvojensa vuoksi. Hankealueen lähimmät tuulivoimalat sijoittuvat n. 1,5 km etäisyydelle ja sähkönsiirtoreitit lähimmillään 450 m – 1,8 km etäisyydelle Nurmesjärven Natura-alueesta. Nurmesjärvi on valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin arvokkaaksi määritelty lintuvesialue, jonka pesimälinnusto on monimuotoinen ja runsaslukuinen. Alueella on myös huomattava merkitys linnuston muutonaikaisena levähdyspaikkana. Alue kuuluu maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden (MAALI-alue) verkostoon, toisin kuin YVA-selostuksessa todetaan. Nurmesjärven ja Latvakankaan Natura-alueille on laadittu hankkeessa luonnonsuojelulain 35 §:n mukaiset Natura-arvioinnit, joihin Metsähallitus ottaa kantaa erillisessä lausunnossa.

YVA-selostuksessa todetaan, että hankkeesta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia läheisille suojelualueille. Vaikutuskohteen herkkyys on tunnistettu suureksi, mutta suojelualueisiin kohdistuvien vaikutusten merkittävyys on arvioitu ainoastaan kohtalaisen kielteiseksi tuuli- ja aurinkovoima-alueen hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 osalta. VE3 vaihtoehdon osalta vaikutuksia ei arvioida aiheutuvan. Sähkönsiirron osalta neljän vaihtoehdon vaikutukset on arvioitu vähäisesti kielteiseksi ja kahden osalta vaikutuksia ei arvioida aiheutuvan. Yhteisvaikutusten muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu muodostuvan korkeintaan kohtalaisen kielteisiksi.

Vaikutusten perusteluissa korostuu se, että hankkeesta ei aiheudu suojelualueille suoria vaikutuksia, koska hankkeessa ei rakenneta suoraan suojelualueille tai niiden välittömään läheisyyteen. Epäsuorina vaikutuksina on mainittu vähäinen häiriövaikutus rakennusaikaisesta melusta sekä yhdessä muiden hankkeiden kanssa muodostuva estevaikutus, jolla arvioidaan olevan kohtalainen vaikutus Nurmesjärven lintulajistoon.

Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

Huomioiden vaikutuskohteen suuri herkkyys, arvioinnissa ei Metsähallituksen näkemyksen mukaan perustella riittävästi arviota, jonka mukaan Natura-alueelle aiheutuva vaikutus on katsottu korkeintaan kohtalaiseksi, etenkin tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten osalta. Metsähallitus huomauttaa, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavaa varten laaditussa Natura 2000-verkoston riskianalysissä Nurmesjärven Natura-alue on luokiteltu SPA-alueeksi, jolle muodostuu suurin potentiaalinen riski vaikutusalueelle suunnitella olevista tuulivoimahankkeista. Riitamaa-Nurmesnevan hanke sijoittuu hyvin lähelle Nurmesjärven Natura-alueen, ja laajimmassa hankevaihtoehdossa Natura-alue tulisi lähes ympäröidä tuulivoimaloilla ja hankkeen sähkönsiirtoreiteillä, jotka lähimmillään sijaitsevat vain muutamien satojen metrien päässä Natura-alueesta. Vaikutusta lisäävät myös muut Natura-alueen lähellä olevat hankkeet, lähimpinä jo toiminnassa oleva Välikankaan tuulivoima-alue ja Kokkopetäikön suunnittelussa oleva tuulivoima-alue.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan julkisessa ehdotusvaiheessa Riitamaa-Nurmesnevan alueelle on osoitettu tuulivoimaan soveltuva alue, joka on rajattu etäämmälle Nurmesjärven alueesta kuin hankkeessa esitetyt vaihtoehdot. Myös ohjeellinen sähkönsiirtoreitti on maakuntakaavaehdotuksessa sijoitettu huomattavasti kauemmas Nurmesjärvestä kuin hankkeessa esitetyt vaihtoehdot. Metsähallitus katsoo, että hankealuetta ei tule laajentaa maakuntakaavaehdotuksen mukaista aluetta lähemmäs Nurmesjärven Natura-alueen, kuten Metsähallitus on jo YVA-ohjelmavaiheen lausunnossaan tuonut esiin.

Salassa pidettävä osuus alkaa

Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

Salassa pidettävä osuus päättyy

Metsäpeura

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alue on Suomenselän metsäpeuraosakannan keskeistä lisääntymisaluetta (kesäelinympäristöä). Metsäpeuraa tavataan maakunnan etelälaidalta (Sievi, Reisjärvi) maakunnan itäosan kuntia pitkin Utajärvelle, poronhoitoalueen etelärajan tuntumaan, joskin satunnaisemmin lajia tavataan koko maakunnan alueelta (pl. poronhoitoalue). Merkittävimmät kesäelinalueiden keskittymät sijoittuvat Sieviin, Reisjärvelle ja Pyhännän, Siikalatvan, Utajärven ja Vaalan laajoille suoalueille. Metsäpeurojen kesä- ja talvilaidunalueiden välinen vaellusreitti kulkee lounas-koillinen-suuntaisesti maakunnan eteläosista (Sievi, Reisjärvi) kohti Oulujärveä. Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahanke sijoittuu poikittain vaellusreitille keskelle.

Hanke tulee toteutuessaan vaikuttamaan metsäpeurojen vaelluskäyttäytymiseen. Hankkeessa suunniteltu aidattava aurinkovoimaloiden alue toimii esteenä metsäpeurojen liikkumiselle, mikä on huomioitava riittävän leveillä kulkuaukoilla voimala-alueen aitaamisessa.

Koska olemassa olevan tutkimustiedon perusteella on oletettavaa, että tuulivoimalat aiheuttavat metsäpeuroilla välttämiskäyttäytymistä jopa kilometrien etäisyydellä voimaloista, rajoittuu metsäpeurojen kesäaikainen elinalue hankkeen myötä verrattain laajalla alueella.

Metsähallitus toteaa, että YVA-selostuksessa olisi tullut arvioida hankkeen vaikutuksia metsäpeuran kesäelinympäristöihin perusteellisemmin. Arvioinnissa olisi ehdottomasti pitänyt hyödyntää Metsähallituksen, Luonnonvarakeskuksen ja Oulun yliopiston kesäkuussa 2024 julkaisemaa metsäpeurojen kesäelinympäristömallia. Metsähallitus myös huomauttaa, että hankkeiden yhteisvaikutuksia metsäpeuraan ei ole arvioitu.

Osittain salassa pidettävä (Julkl 24 § 1 mom. 14 kohta)

Merkittäviä yhteisvaikutuksia voi tällä alueella syntyä metsäpeuran vaelluskäyttämiseen sekä kesäelinympäristön käyttöön.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet luonnonsuojelun erityisasiantuntija Heli Suurkuukka, metsästyksen erityisasiantuntija Mikko Rautiainen ja maankäytön erityisasiantuntija Teija Turunen.

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Mikael Nordström
Asiointijohtaja
Metsähallitus, Luontopalvelut

Tiedoksi Kärsämäen kunta, Pyhäjärven kaupunki

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia	29.05.2026 10:46:19 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (6 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Lupa- ja valvontavirasto

kirjaamo@lvv.fi

Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntö, 1.4.2026 (LVV-U/20596/2026)

Metsähallituksen lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennyksestä (Kärsämäki ja Pyhäjärvi)

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus) täydennyksestä.

Myrsky Energia Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueilla. Hankealueen pinta-ala on yhteensä n. 7 872 hehtaaria. Hankkeessa on tarkoitus rakentaa enintään 53 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Yhteen hankevaihtoehtoon sisältyy myös 456 hehtaarin kokoinen aurinkovoima-alue. Ns. nollavaihtoehdon lisäksi hankkeessa on 3 toteutusvaihtoehtoa:

- VE1: Rakennetaan 53 tuulivoimalaa ja 456 ha kokoinen aurinkovoima-alue. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle ja Pyhäjärvelle.
- VE2: Rakennetaan 36 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle.
- VE3: Rakennetaan 17 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Pyhäjärvelle.

Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella Pysäysperän sähköasemalla tai itäpuolella Murtooperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirto toteutetaan 400 kV ja 400 kV + 110 kV ilmajohtoilla. Hankkeessa tarkastellaan sähkönsiirron osalta kuutta eri vaihtoehtoa. Sähkönsiirtoreittien pituus on vaihtoehdosta riippuen 25-41 km. Pääosin reitit sijoittuvat uuteen johtokäytävään.

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee Metsähallituksen hallinnassa olevia luonnonsuojelualueita ja suojeluun varattuja kohteita, joista osa kuuluu Natura 2000-verkostoon. Hankkeella voi olla vaikutusta myös uhanalaisiin lajeihin, joiden suojelussa ja seurannassa Metsähallituksella on erityistä vastuuta. Metsähallitus lausuu hankkeesta valtion luonnonsuojelualueverkoston hallinnasta ja hoidosta vastaavana luonnonsuojelun viranomaisena, sekä maakotkan ja metsäpeuran suojeluun ja seurantaan liittyvässä roolissaan.

Metsähallitus on antanut Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksesta lausunnon ennen sen täydentämistä (17.1.2025, MH 8819/2022). Edellisessä lausunnossa esiin nostetut asiat tulee ottaa soveltuvin osin huomioon arviointimenettelyssä tämän YVA-selostuksen täydennystä koskevan lausunnon lisäksi. Tässä lausunnossa Metsähallitus tarkastelee pääosin vain muutoksia, jotka täydennettyyn YVA-selostukseen on tehty edellisen lausuntovaiheen jälkeen.

Metsähallitus on tutustunut YVA-selostuksen täydennykseen ja lausuu seuraavaa:

Vaikutukset suojelualueisiin ja linnustoon

Arvioinnin lähtöaineistot

Hankealueen läheisyydessä sijaitseva Metsähallituksen hallinnoima Nurmesjärven Natura-alue on arvokas lintuvesialue; alueen pesimälinnusto on monimuotoinen ja runsaslukuinen, minkä lisäksi alueella on huomattava merkitys linnuston muutonaikaisena levähdyspaikkana. Edellisessä lausunnossaan Metsähallitus toi esiin, että YVA-selostuksessa ei ollut riittävästi perusteltu arviota, jonka mukaan Natura-alueelle aiheutuvien vaikutusten on katsottu olevan korkeintaan kohtalaisia, huomioiden Nurmesjärven Natura-alueen suuri herkkyys vaikutuskohteena.

YVA-selostuksen täydennystä varten hankkeessa on tehty täydentävä linnuston kevätmuutonseuranta keväällä 2025. Seuranta tehtiin yhteensä 72 tuntia 9 päivän aikana aikavälillä 12.4.-6.5. Seurannasta saadut tulokset tukivat Nurmesjärven alueellisesti tärkeää merkitystä monien muuttolintulajien levähdyspaikkana. Natura-alueelle todettiin kertyvän merkittäviä määriä etenkin hanhia, sorsia ja joutsenia, joiden muutosta merkittävä osa osui hankealueelle törmäyskorkeudella. Joutsenten ja hanhien lisäksi Natura-alueen havaittiin vaikuttavan myös kurkien muuttoreitteihin siten, että niiden todennäköisyys lentää hankealueen läpi törmäyskorkeudella kasvoi. Seurannan mukaan Natura-alueelle saapui myös merkittävä määrä muuttavia merikotkia, jotka jatkoivat muuttoaan hankealueelta törmäyskorkeudella. Myös hiirihaukkojen osalta saatiin viitteitä siitä, että paikallisesti muutto saattaa osin suuntautua hankealueelle. Edellä mainituista lajeista joutsen, kurki ja useat sorsalinnut kuuluvat Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperusteisiin.

Seurannan tulosten perusteella törmäysriski selkeästi kasvaa tiettyjen lajien osalta, lentojen suuntautuessa suurimmaksi osaksi hankealueen kautta törmäyskorkeudella. Metsähallitus kiinnittää huomiota siihen, että Nurmesjärven alueella on ilmeisen tärkeä merkitys etenkin muuttavien hanhien levähdysalueena. Suurin osa havaituista muuttavista hanhista jäi Nurmesjärven alueelle levähtämään, vain pienen osan jatkaessa matkaa alueen ohi. Kaikki havaituista muutolle lähteneistä yksilöistä myös

suuntasivat muuttonsa suoraan hankealueen läpi, ja yli puolet niistä nousi törmäyskorkeudelle hankealueella.

Metsähallitus pitää tehtyä seurantaan hyvänä täydennyksenä arvioinnin lähtöaineistoihin. Seurannan tulosten pohjalta on saatu lisätietoa muutamien Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperusteina olevien lajien sekä muiden alueella runsaslukuisina esiintyvien lajien muutonaikaisesta käyttäytymisestä alueella. Selvitys ei kuitenkaan anna lisätietoa esimerkiksi siitä, miten hanke, etenkin yhdessä muiden lähialueen hankkeiden kanssa, vaikuttaa Nurmesjärven alueen saavutettavuuteen ja houkuttelevuuteen muutonaikaisena lepäilyalueena. Selvityksen hyödyllisyyttä arvioinnin kannalta olisi lisännyt se, että siinä olisi huomioitu lähialueella jo toiminnassa olevan tuulivoimapuiston (Välakangas) mahdollinen vaikutus Nurmesjärvelle hakeutuvien lintujen muuttoreitteihin.

Yhteisvaikutukset

YVA-selostukseen on täydennetty myös yhteisvaikutusten arviointia. YVA-selostuksen liitteenä olevaan Nurmesjärven Natura-arviointiin on mm. lisätty muissa lähialueen tuulivoimahankkeissa tehtyjen Nurmesjärven Natura-alueita koskevien arviointien tuloksia. Arvioinnissa esitettyjen tietojen mukaan Kokkopetäikön tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnissa (Sweco 2025) Kokkopetäikön hankkeesta arvioitiin aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia kolmelle Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperusteena olevalle lajille (punasotka, tukkasotka, teeri), eikä minkään Natura-alueen suojeluperusteena olevan pesimälajin osalta voitu poissulkea merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden ja Hautakangas-Pysäysperän voimajohtohankkeen kanssa.

Edellä mainittuja Kokkopetäikön arvioinnin tuloksia ei kuitenkaan ole huomioitu Riitamaa-Nurmesnevan arvioinnissa, jonka johtopäätösten mukaan Riitamään-Nurmesnevan hankkeesta ei aiheudu Nurmesjärven Natura-alueelle merkittäviä heikentäviä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa. Johtopäätösten poiketessa näin selvästi toisistaan, tulisi arvioinnissa esittää selkeät perustelut sille, miksi poikkeavaan arvioon on päädytty.

Yhteisvaikutusten selkeän kokonaisarvioinnin tarve korostuu myös siitä syystä, että Nurmesjärven Natura-alueen lähialueille sijoittuvat tuulivoimahankkeet käytännössä ympäröivät Natura-alueen kaikista ilmansuunnista. Myös Riitamaa-Nurmesnevan hankealue itsessään on laaja ja sijoittuu voimajohtoineen lähelle Natura-alueita useista eri suunnista. Nurmesjärven Natura-arvioinnissa Riitamaa-Nurmesnevan hankkeella myös todetaan olevan hankealueen koon ja sijainnin perusteella suurempi vaikutus Natura-alueen linnustoon kuin muilla seudun tuulivoimahankkeilla.

Metsähallitus katsoo, että hankkeen täydennetyssä YVA-selostuksessa ja Nurmesjärven Natura-arvioinnissa ei ole edelleenkaan riittävästi pystytty perustelemaan arviota, jonka mukaan Natura-alueelle aiheutuvien vaikutusten on

katsottu olevan korkeintaan vähäisiä tai kohtalaisia, etenkin tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten osalta. Merkittävä epävarmuus sisältyy edelleen mm. siihen, miten Natura-aluetta joka puolelta ympäröivät tuulivoimahankkeet vaikuttavat Natura-alueen saavutettavuuteen ja houkuttelevuuteen muuttolintujen lepäilyalueena.

Metsähallitus on ottanut YVA-selostuksen liitteenä olevaan Nurmesjärven Natura-arvioinnin täydennykseen tarkemmin kantaa sitä koskevassa erillisessä lausunnossa (29.5.2026, MH 8601/2024).

Maakuntakaavan ohjausvaikutus

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa alueelle osoitettu tuulivoima-alue on huomattavasti pienempi kuin YVA-menettelyssä tarkasteltu Riitamaa-Nurmesnevan hankealue. Vaihemaakuntakaavaprosessin aikana tuulivoima-aluetta on rajattu pienemmäksi mm. luontovaikutusten vähentämiseksi. Viimeisin merkittävä rajausmuutos tehtiin maakuntakaavan 2. julkisessa ehdotusvaiheessa, jossa tuulivoima-aluetta supistettiin huomattavasti kaakkois- ja lounaisosistaan.

Merkittävään rajausmuutokseen on vaikuttanut etenkin kaavaprosessissa tehdyn Natura-alueita koskevan riskiselvityksen tulos, jonka mukaan Nurmesjärven Natura-alueen läheisyyteen suunnitelluista tuulivoima-alueista aiheutui suuria riskejä Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperusteina oleville linnuille. Rajauksen tarkoituksena oli mm. varmistaa, ettei muuttolinnustolle erityisen tärkeä levähdysalue jää tuulivoima-alueiden saartamaksi päämuuttosuuntiin nähden.

Edellä esitettyyn viitaten Metsähallitus katsoo, että hankekohtaisessa YVA-menettelyssä ei ole esitetty riittäviä perusteita sille, että hanke olisi toteutettavissa huomattavasti vaihemaakuntakaavassa osoitettua tuulivoima-aluetta laajempaan ilman, että aiheutuu riski Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuvista merkittävistä vaikutuksista.

Vaikutukset maakotkaan

Metsähallitus ottaa maakotkaan kohdistuvien vaikutusten arviointiin kantaa lausunnon salassa pidettävässä liitteessä (liite 1).

Vaikutukset metsäpeuraan

Edellisen lausuntovaiheen jälkeen hankkeessa on tehty erillinen metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arviointi YVA-selostuksen täydentämistä varten. Arviointi on toteutettu asiantuntija-arviona olemassa olevaan GPS-pantaseuranta-aineistoon sekä metsäpeuran vasanhoitoon soveltuvien elinympäristöjen mallinnukseen perustuen. Arvioinnin pohjaksi ei ole tehty maastonselvityksiä, mutta siinä on varsin kattavasti hyödynnetty olemassa olevia aineistoja sekä avattu vaikutusmekanismeja ja keskeisiä

tutkimustuloksia. Metsähallituksen näkemyksen mukaan arviointi kuvaa riittävällä tavalla hankealueen ja sen vaikutusalueiden merkitystä metsäpeuran elinympäristönä.

Arvioinnissa tehdyn tarkastelun mukaan hankealueella ja sen lähiympäristössä esiintyy jonkin verran metsäpeuralle hyvin tai erittäin hyvin soveltuviksi luokiteltuja vasanhoitoelinympäristöjä. Alue ei ole tarkastelun perusteella lajin keskeisintä kesäelinympäristöä, mutta metsäpeuroja liikkuu kesäaikaan todennäköisesti koko hankealueella sekä kattavasti myös hankealueen lähiympäristössä. Hankkeen vaikutuksen metsäpeuran kesäelinympäristöihin on arvioitu olevan laajimmissa hankevaihtoehdoissa kohtalainen ja pienimmässä vähäinen.

Arvioinnissa on tunnistettu hankkeen sijoittuminen metsäpeuran merkittävälle vaellusyhteydelle. Myös yhteyden ns. tihtentymäreitti, jota pantapeurat seurannan perusteella käyttävät paljon, osuu hankealueelle. Vaikka metsäpeura ei vaellusaikaan ole yhtä herkkä ihmistoiminnan vaikutuksille kuin muissa elinkierron vaiheissa, on hankkeen muodostaman laajan häiriövaikutusalueen arvioitu aiheuttavan kielteisiä muutoksia metsäpeuran vaelluselinympäristöihin.

Kokonaisuutena hankkeen aiheuttamat vaikutukset metsäpeuraan on arvioitu kohtalaiseksi kielteiseksi (VE1 ja VE2) tai vähäiseksi kielteiseksi (VE3). Myös sähkönsiirrosta aiheutuvien vaikutusten on arvioitu olevan kohtalaisia kielteisiä (SVEA1, SVEA2 ja SVEB1-2) tai vähäisiä kielteisiä (SVEB3-4).

Arvioinnissa on tarkasteltu myös yhteisvaikutuksia muiden tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden kanssa n. 30 km etäisyydellä hankealueen ympäristössä. Mikäli tiedossa olevat tuulivoimahankkeet toteutuisivat esitetystä laajuudessaan, olisi sillä arvioinnin mukaan huomattava heikentävä vaikutus metsäpeuran kesälaidunalueisiin ja vasanhoitoelinympäristöihin, sekä metsäpeuran merkittävään vaellusyhteyteen. Arvioinnissa nostetaan esiin myös metsäpeuraa käsittelevän tutkimustiedon puuttumisesta aiheutuva merkittävä epävarmuus yhteisvaikutusten arviointiin. Useiden hankkeiden aiheuttamilla muutoksilla esimerkiksi metsäpeuran vaellusyhteyksiin voi olla ennakoimattomia ja huomattavia vaikutuksia koko Suomenselän metsäpeurakantaan.

Metsähallitus pitää arvioinnissa esiin nostettuja riskejä merkittävistä yhteisvaikutuksista perusteltuina. Useat laajat rakentamishankkeet metsäpeuran elinkierron kannalta keskeisillä alueilla voivat merkittävästi heikentää lajin populaation kehittymistä ja elinkykyä, etenkin pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna. Kuten arvioinnissakin esitetään, on hankkeessa tarpeen lieventää etenkin metsäpeuran merkittävään vaellusyhteyteen syntyviä vaikutuksia.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan mukaisessa tuulivoima-alueen rajauksessa on huomioitu vaikutukset metsäpeuraan. Vaihemaakuntakaavan mukaista tuulivoima-aluetta supistettiin merkittävästi 2. julkisessa ehdotusvaiheessa, minkä yhtenä perusteena oli metsäpeuran vaellusyhteyteen aiheutuvien vaikutusten vähentäminen. Maakuntakaavoituksessa tehtävissä laajemman mittakaavan

selvityksissä eri hankkeiden aiheuttamat yhteisvaikutukset pystytään yleensä tunnistamaan yksittäisiä hankkeita paremmin, joten maakuntakaavatasolla tehdyillä ratkaisuilla on merkittävä painoarvo hankkeiden yhteisvaikutusten tarkastelussa. Metsähallitus korostaa tässäkin yhteydessä, että maakuntakaavan ohjausvaikutus tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet maankäytön erityisasiantuntijat Harri Taavetti ja Teija Turunen.

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Mikael Nordström
Asiointijohtaja
Metsähallitus, Luontopalvelut

Liitteet	Liite 1. Vaikutukset maakotkaan (salassa pidettävä liite)
Tiedoksi	Kärsämäen kunta Pyhäjärven kunta

Lausunto
7289/09.03/2022
12.5.2026

Lupa- ja valvontavirasto

kirjaamo@lvv.fi

Viite LVV-U/20596/2026

Riitamaa-Nurmesneva tuuli- ja aurinkovoimahanke

Myrsky Energia Oy suunnittelee aurinko- ja tuulivoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Riitamaa-Nurmesnevan hankealueen koko on noin 7 872 hehtaaria. Hanke sijaitsee Kärsämäen ja Pyhäjärven rajalla. Hankealueella on pääosin metsätalouskäytössä olevaa metsää, ojitettuja soita sekä maatalouskäytössä olevaa peltoa ja turvetuotantoalueita, joista osa on poistettu käytöstä.

Metsäkeskuksen lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksesta

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Riitamaa-Nurmesneva tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksesta. Metsäkeskuksen lausunto annetaan metsälain valvonnan ja kestäväan metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta.

Metsäkeskus näkee lähtökohtaisesti positiivisena siirtymisen fossiilisista energialähteistä uusiutuviin. Ristiriitaa aiheuttaa se, että hankkeen tieltä poistuu pysyvästi talouskäytössä olevaa metsää sekä aiheutuu metsäkatoa ja metsäalueiden pirstoutumista.

Kaavoitettavan alueen rajausta tulisi tarkastella siten, että kaavoitetaan vain välttämätön ja metsätalouden käyttöön jäävät alueet rajataan pois, mikäli alueen käytölle muuhun kuin metsätalouteen ei ole tarpeita.

Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksen perusteella hankealue sijoittuu, jossa metsät ovat aktiivisessa puuntuotantokäytössä. YVA-selostuksessa on tunnistettu metsätalouteen kohdistuvat vaikutukset, mutta niiden arviointi jää yleiselle tasolle ja edellyttää jatkosuunnittelussa tarkentamista.

Hankkeen toteuttaminen aiheuttaa pysyvää metsätalousmaan poistumista voimalapaikkojen, teiden ja muiden rakenteiden kohdalla. Vaikka pysyvästi pois jäävän metsämaan osuus on pinta-alallisesti rajallinen, vaikutukset kohdistuvat paikallisesti

Suomen metsäkeskus • Vaihde p. 029 432 400 • Asiakastuki p. 029 432 409, asiakastuki@metsakeskus.fi • metsakeskus.fi

Lausunto
7289/09.03/2022
12.5.2026

puuntuotantoon ja metsänkasvatukseen. YVA-selostuksen mukaan metsätalouden harjoittaminen säilyy mahdollisena hankkeen toteutuessa, mutta metsänkäsitteilyn suunnittelu, kiertoajat ja hakkuiden ajoitus voivat paikoin muuttua. Erityisesti yksityismetsätiloilla vaikutukset kannattavalle metsätaloudelle voivat korostua.

Alueella on useita puuraaka-ainetta käyttäviä teollisuusyrityksiä, mm. Haapavedellä, Haapajärvellä, Pyhännällä, Kalajoella, Oulaisissa. Alueelta viedään puuta jalostettavaksi myös Äänekoskelle Metsä Groupin, Pietarsaaren UPM:n, Ouluun Stora Enson ja Kemiin Metsä Groupin tehtaille. YVA selostuksessa Riitamaa–Nurmesnevan tuuli ja aurinkovoimahankkeen yhteisvaikutukset muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa on tunnistettu, mutta tarkastelu jää yleiselle ja laadulliselle tasolle.

Metsäkeskus esittää, että lähialueen hankkeiden yhteisvaikutus huomioidaan YVA-selostuksessa esittämällä hankkeiden yhteisvaikutus olemassa olevaan puuntuotannon potentiaaleihin ja kasvatusmetsissä olevaan hiilinieluun.

Metsäkeskus muistuttaa, että hankealueen tierakentamisen yhteydessä tulee huomioida metsätalouden harjoittamisen edellytykset ja huolehtia, että kaikilla alueen metsäpalstoilla on liittymä tielle ja tästä tulisi olla maininta selostuksessa.

Hankealueella on runsaasti ojitettuja soita ja turvemaita, jotka ovat metsätaloudellisesti ja vesitaloudellisesti herkkiä. YVA selostuksessa tunnistetaan rakentamisvaiheeseen liittyvät riskit kiintoaine ja ravinnekuormituksen lisääntymisestä erityisesti turvemaidella. Metsätalouden ja hankkeen yhteisvaikutuksena voi syntyä valuma aluekohtaisesti kohonnut kuormitus, mikäli vesiensuojelutoimenpiteitä ei toteuteta riittävinä. Metsäkeskus esittää, että vesiensuojelutoimenpiteiden ja -rakenteiden suunnittelu ja mitoitus tulee tehdä tapauskohtaisesti ja huomioida samanaikaisesti myös metsätalouden ojitus ja kunnossapitotoimet sekä ennallistamiskelpoiset alueet.

YVA selostuksessa todetaan, että hankkeen maankäyttö voi pirstoa metsäalueita ja metsätiloja. Pirstoutuminen voi vaikeuttaa metsäsuunnittelua, hakkuukokonaisuuksien muodostamista ja taloudellisesti tehokasta metsänhoitoa, erityisesti pienillä yksityismetsätiloilla. Pirstoutumisen vaikutusten lieventäminen edellyttää tie ja kaapelireittien huolellista sijoittelua sekä pysyvästi metsätalouden ulkopuolelle jäävien alueiden minimointia.

Sähkönsiirrolla ei tule pirstoa metsäalueita eikä heikentää alueen metsänomistajien edellytyksiä kannattavalle metsätaloudelle. Tämä on huomioitava erityisesti, koska alueella on pieniä ja muodoltaan hankalia tiloja.

YVA selostuksen mukaan hankealueella on tunnistettu Metsälain (10 §) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, kuten pienvesiä, reheviä korpia sekä suon ja metsän vaihtumisyöhykkeitä. Selostuksen mukaan nämä kohteet on pääosin rajattu rakentamisen ulkopuolelle, mutta niihin voi kohdistua välillisiä vaikutuksia, kuten

Lausunto
7289/09.03/2022
12.5.2026

reunavaikutuksia tai hydrologisia muutoksia. Metsälain kohteiden säilymisen kannalta on tärkeää, että hankkeen jatkosuunnittelussa varmistetaan riittävät suojavyöhykkeet ja vältetään metsänkäsittelyä, joka yhdessä hankkeen rakenteiden kanssa voisi heikentää kohteiden luonnontilaa.

Metsäkeskus huomauttaa, että toimenpiteen kohdistuessa metsälain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuun erityisen tärkeään elinympäristöön tulee aina tehdä metsänkäyttöilmoitus, vaikka toimenpide olisi vähäinen tai vain rajautuisi elinympäristöön.

Metsäkeskus esittää, että selostuksessa mainitaan alueiden aktiivinen metsittäminen ja metsittämisen vastuutaho käytön päätyttyä.

Oulussa 12.5.2026

Maria Isolahti
elinkeinopäällikkö, Pohjois-Pohjanmaa
Suomen metsäkeskus
p. 050 521 7977
maria.isolahti@metsakeskus.fi

This document contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

Maria Kristiina Isolahti

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Suomen metsäkeskus

35be89af-916a-40f0-8e0e-7c8ae464c17a - 2026-05-12 15:09:43 UTC +03:00

BankID / MobileID - 8b9e761e-e7dc-4d88-8491-d9c637489dca - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuutus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 86
90101 OULU
Email: kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite

Lausuntopyyntönnö 30.10.2024

POPELY/2433/2021

**PYHÄJÄRVI KÄRSÄMÄKI RIITAMAA-NURMESNEVAN TUULI- JA AURINKOVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖ-
VAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUS / ARKEOLOGIA**

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa Riitamaan-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Tämä lausunto koskee arkeologista kulttuuri-perintöä.

Myrsky Energia Oy suunnittelee aurinko- ja tuulivoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Riitamaa-Nurmesnevan hankealueen koko on noin 7 872 hehtaaria. Se sijaitsee Kärsämäen ja Pyhäjärven rajalla, noin 8 kilometrin etäisyydellä Kärsämäen keskustaajamasta lounaaseen ja noin 14 kilometriä Pyhäjärven keskustaajamasta luoteeseen.

YVA-menettelyssä tarkastellaan kolmea hankevaihtoehtoa (VE1, VE2 ja VE3). Vaihtoehdossa VE1 on 53 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloista noin 36 sijoittuu Kärsämäen puolelle ja noin 17 Pyhäjärven puolelle. Vaihtoehdossa VE2 on 36 tuulivoimalaa ja vaihtoehdossa VE3 on 17 tuulivoimalaa. Vaihtoehtona nolla (VE0) eli vertailuvaihtoehtona on se, että hanketta ei toteuteta. Laajimmassa vaihtoehdossa VE1 hankealueen eteläosaan toteutetaan lisäksi aurinkovoima-alue, jonka pinta-ala on alustavien suunnitelmien mukaan 456 hehtaaria.

Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella sijaitsevalla Pysäysperän sähköasemalla tai idässä Murtojerän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan kuutta eri vaihtoehtoa (SVEA1, SVEA2, SVEB1, SVEB2, SVEB3, SVEB4). Reittien kokonaispituus on vaihtoehdosta riippuen 25–41 km. Sähkönsiirto toteutetaan 400 kV ja 400 kv+110 kV ilmajohdoilla. Ilmajohdot liitetään sähköverkkoon Pysäysperän (SVEA) tai Murtojerän sähköasemalla (SVEB). Sähkönsiirron reitit SVEA1-2 sijoittuvat Kärsämäen ja Haapajärven kuntiin. Sähkönsiirron reitit SVEB1-4 sijoittuvat Kärsämäen, Pyhäjärven, Haapajärven ja Kiuruveden alueelle.

Hankealueelle on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2021 (Riitamaan ja Nurmesnevan tuulivoimapaistot sekä sähkönsiirtolinjaus Riitamaa-Pysäysperä, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu) ja täydennysinventointi vuonna 2024 (Riitamaan-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen sekä ulkoisen sähkönsiirron arkeologinen täydennysinventointi). Vuoden 2024 raporttiin on täydennysinventoinnin lisäksi koottu vuoden 2021 inventoinnin tulokset sekä Riitamaa-

Nurmesnevan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtojen pistojen ja sähköasemien alueiden arkeologisen inventoinnin tulokset. Ulkoinen sähkönsiirtolinja on inventoitu vuonna 2022 (Haapajärvi Pysäysperän sähköasema -Pyhäjärvi Murto-perä 400 kV voimajohtolinjauksen arkeologinen inventointi, osuudet Kytöneva-Saarikangas ja Pyhäjoki-Murto-perä, Keski-Pohjanmaan arkeologinen inventointi).

Inventoinnin jälkeen tuuli- ja aurinkovoimaloiden hankealueella tunnetaan 46 muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä, neljä muu kulttuuriperintökohdetta. Kohteet on lueteltu luvun 14.4 Kiinteät muinaisjäännökset ja tuuli- ja aurinkovoimaloiden hankealueella taulukossa 14.1. Osa kohteista on taulukossa muinaisjäännösrekisteristä poikkeavalla nimellä tai niiltä puuttuu kohdetunnus:

- Piinuksenkorpi (1000045047) -> Piinuksenkorpi länsi
- Eksymänkallio 1 (1000045062) -> Eksymänkallio 2
- Kivihaudankangas 1 (1000045066) -> Kivihaudankangas 2
- Vellihonganneva (1000052485)
- Niskakangas (1000052486)
- Möykkykallio -> Paskonkaarto (1000052484)
- Paskolampi pohjoinen -> Paskonneva (1000052483)
- Paskokangas (1000052481)
- Pyörkangas lounas -> Pyörkangas 2 (1000052463)
- Paharäme -> Paharäme 2 (1000052466)
- Nurmeskangas luode -> Paharäme (1000052464)
- Nurmeskangas (1000052467)
- Kytökorpi (1000052468)
- Pappilankorpi (1000052471)
- Kotikallio pohjoinen -> Kotikallio 2 (1000052475)
- Kotikallio itä -> Kotikallio 1 (1000052474)
- Piilola (1000052473)
- Pappilankorpi etelä -> Pappilanneva (1000052472)
- Lampisaari (1000045076) on kiinteä muinaisjäännös ei, mahdollinen.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa ja kaava-asiakirjoissa tulee käyttää kohteista muinaiskäännösrekisterin mukaisia nimiä ja kohdetunnuksia. Kohdetunnukset tulee täydentää asiakirjoihin.

Hankealueella sijaistee lisäksi neljä muuta kulttuuriperintökohdetta: Peurapuro 4 1000045080, Peurapuro 3 000045079, Riitamaa 1000045078 ja Haapamaan-selkä 2 1000045077. Myös nämä arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet olisi hyvä huomioida vaikutusten arvioinnissa ja kaavassa.

Sähkönsiirtolinjoilla sijaitsee yhdeksän muinaismuistolain rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä. Kohteet on lueteltu selostuksen taulukossa 14.2. Näistä kahdelta puuttuu kohdetunnukset: Kyllösenkangas (1000053842), Paskokangas (1000052481).

10.01.2025

OUKA/9964/12.03.03.05/2022

Ulkoisten sähkönsiirtovaihtoehtojen inventoinnin jälkeen museolle on tullut käyttöön LIDARK-aineisto, joka koostuu laserkeilatulta alueilta tekoälymallin avulla tunnistetuista tervahaudoista tai hiilimiiluista. Voimajohtolinjan lähialueelta (300 m) on tunnistettu useita tällaisia kohteita. Ne on viety muinaisjäännösrekisteriin mahdollisina muinaisjäännöksinä, koska niitä ei ole tarkastettu maastossa. Tervahaudat ja hiilimiilut katsotaan pääsääntöisesti muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamiksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi ilman erillistä suojelupäätöstä heti löytyessään. Kohteet on listattu alla olevalla listalla. Lisäksi listalla on yksi yleisöilmoituksella museolle tiedoksi tullut kohde, joka on myös mahdollinen muinaisjäännös.

1. Sammakkosuo 1000054499
2. Sammakkosuo 2 1000054500
3. Juurikkasolo 1000054487
4. Junttisenaho 1000054497
5. Kurppaanaho 1000054502
6. Aittosuo 1000054501
7. Isoräme 1000054503
8. Pitkäkangas kaakko 1000048937
9. Soidinkangas 1000054506
10. Heininevankanava 1000054515
11. Ahoinkangas 1 1000054516
12. Ahoinkangas 2 1000054517
13. Murronniitty 1000054518
14. Pyhäjoki 1000054524
15. Potaskakallio 1000054525
16. Mäkinen 1000054526
17. Pöckelö 1000053828 (kivirakenteet, kiukaat)
18. Vattumurto 1000054527

Kohteet tulisi tarkastaa maastossa ja määrittää niiden suojelustatus ennen voimajohtolinjan tarkempaa suunnitteluvaihetta. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportit digitaalisena arviointia varten Pohjois-Pohjanmaan museolle (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomudossa. Pohjois-Pohjanmaan museo voi arvioida hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön kokonaisuudessaan saatuaan arkeologisen inventointiraportin täydennysinventoinnista. Täydennysinventoidut kohteet tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa.

YVA-selostuksen liitteessä 1 hankekarttasarja tuuli- ja aurinkovoimahankkeen alueen esitetyt uudet ja parannettavat tiet poikkeavat YVA-selostuksessa esitetyistä linjauksista (esim. kuvat 14.1. ja 18.4.). YVA-selostuksessa esitettyjä linjauksia ei ole esitetty yksityiskohtaisemmalla kartalla.

Tuulivoimaloiden tv-alueita tai muutakaan muuttuvaa maankäyttöä ei tule sijoittaa muinaisjäännösten kanssa päällekkäin. Sähkönsiirtolinjojen pylvää tulee sijoittaa niin, että muinaisjäännökset jäävät pylväiden väliin. Mikäli sähkönsiirtolinjojen pylvästyypit ovat haruksellisia, on huomattava, että

muinaisjäännösten säilymisen kannalta, pylviä ei tule sijoittaa niin, että muinaisjäännös jäisi harusten väliin. Pylväspaikka suunnittelu tehdään myöhemässä vaiheessa. Voimajohtohankkeessa pylväspaikkojen sijoittelun hyvällä suunnittelulla voidaan pienentää muinaisjäännöksiin aiheutuvia vaikutuksia. Koska YVA:n yhteydessä pylväspaikkoja ei esitetä, tulee hankkeen jatkosuunnittelussa kuulla alueellisia vastuumuseoita pylväspaikkojen sijoittelun osalta.

Vaikutusten arvioinnin yhteydessä tulisi esittää karttaleikkeellä sellaiset kohteet, jotka sijaitsevat rakentamistoimenpiteiden lähellä ja joihin voi kohdistua vaikutuksia. Nyt kohteiden vaikutuksia suunniteltuihin rakenteisiin on vaikea hahmottaa selostuksessa käytetyiltä kartoilta. Hanketta koskeviin karttoihin tulisi merkitä myös muut kulttuuriperintökohteet ja mahdolliset muinaisjäännökset, jotta kohteet pystyttäisiin ottamaan huomioon esimerkiksi kulkureittejä suunnitellessa.

Museo edellyttää, että vaikutusten arvioinnissa huomioidaan arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet alakohteineen koko siihen kuuluvan muinaisjäännösaluealueen alueelta. Tuulivoimalat on mahdollista sijoittaa mihin tahansa kohtaan tv-alueella. Tämän vuoksi vaikutusten tarkastelualueena tulee olla tv-alue, ei voimalan keskipiste. TV-alueita ei tule sijoittaa niin, että muinaisjäännökset ovat kiinni tv-alueessa. Samoin tielinjojen ja sähkölinjojen vaikutusalue ulottuu keskilinjaa laajemmalle. Hankkeessa rakennettavien uusien teiden puuton leveys on 12 metriä ja parannettavien teiden puuttomaksi raivattava leveys 6 metriä. Tämän lisäksi tiealueeseen kuuluu myös mahdolliset levennykset, ojat ja läjitysalueet sekä kaapelikaivannot. Voimajohtoaukean leveys on noin 28-42 metriä puutonta johtoaluetta. Siten myös tielinjojen ja sähkönsiirron osalta vaikutuksia tulee tarkastella niiden koko leveydeltä, ei vain keskilinjalta.

Hankkeen vaikutusten minimoimiseksi voimaloiden, sähköasemien, maakaapelireittien, tielinjojen, voimajohtoreiteillä, sen lähialueella ja kulkureittien tai varastointialueiden läheisyydessä sijaitsevat arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet tulee merkitä maastoon rakennustöiden ajaksi kuten arviointiselostuksessa on huomautettu. Vaikutusten minimoimiseksi tulee hakkuissa jättää pitkät kannot rakennustoimien vaikutusalueille sijaitsevien kohteiden ympärille. Tämä auttaa kohteita erottumaan maastosta työskentelyn aikana ja ne on myös helpompi merkitä maastoon.

Luvussa 14.11 todetaan, että arviointiin ei liity epävarmuustekijöitä. On huomattava, että kaikki arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet eivät välttämättä ole inventoinneista huolimatta tiedossa: inventoinnissa on voinut jäädä havaitsematta kohteita, sillä kaikilla arkeologisilla kohteilla ei ole maan pinnalle erottuvia rakenteita, ja linjoja on inventoitu ainoastaan potentiaalisilta kohdilta. Esimerkiksi ei voida sulkea kokonaan pois mahdollisuutta, etteikö esimerkiksi soissa voisi olla sellaisia rakenteita tai löytöjä, jotka kuuluvat arkeologiseen perintöön ja ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muinaisesineitä, mutta joita inventoinneissa ei ole mahdollista havaita. Tämän vuoksi on Pohjois-Pohjanmaan museo muistuttaa, että mikäli työtä

10.01.2025

OUKA/9964/12.03.03.05/2022

suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös tai muinaisesine, tulee työt muinaisjäännöksen kohdalla keskeyttää ja asia tulee saattaa museoviranomaisen tietoon (MLL 14§ ja 16§).

Mikäli suunnitellut voimalapaikat, tielinjat, sähkönsiirto tai muut rakenteet muuttuvat nyt esitetyistä, tulee museolta pyytää lausunto inventoinnin täydennystarpeesta.

Pasi Kovalainen
kulttuuriympäristötyön johtaja

Marika Kostamovaara
arkeologi

Tiedoksi:

Museovirasto / kulttuuriympäristöpalvelut

Aihe: Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys, Kärsämäki ja Pyhäjärvi / arkeologia, LVV-U/20596/2026

Lähetetty: 15.5.2026, 13.30.28

Mistä: kirjaamo@ouka.fi<kirjaamo@ouka.fi>

Mihin: Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo

HUOM! Ulkoinen lähettäjä. Älä avaa linkkejä tai liitteitä, ellet tunnista lähettäjää.

OBS! Extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du inte känner igen avsändaren.

NOTE! External sender. Do not open links or attachments unless you recognize the sender.

Asia: Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahanke, Kärsämäki ja Pyhäjärvi

Asianumero: OUKA/9964/12.03.03.05/2022

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole lausuttavaa Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksen täydennyksestä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Oulun museo- ja tiedekeskus / Enni Lappela

Tämä viesti on lähetetty Oulun kaupungin LOOTA-asianhallintajärjestelmästä.

Tähän viestiin ei voi vastata.

Lisätietoja voi kysyä asian käsittelijältä tai Oulun kaupungin kirjaamosta osoitteesta kirjaamo@ouka.fi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 86
90101 OULU
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite

Lausuntopyyntönnö 30.10.2024

POPELY/2433/2021

**LAUSUNTO PYHÄJÄRVI-KÄRSÄMÄKI RIITAMAA-NURMESNEVAN TUULI- JA AURINKOVOIMALAHANKKEEN
YVA-SELOSTUS**

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Myrsky Energia Oy:n Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Tämä lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä.

Hankealue sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueilla Kärsämäen ja Pyhäjärven rajalla, noin kahdeksan kilometrin etäisyydellä Kärsämäen keskustaajamasta lounaaseen ja noin 14 kilometriä Pyhäjärven keskustaajamasta luoteeseen. Hankealueen pinta-ala on noin 7 872 hehtaaria.

Toteutusvaihtoehdot ovat 1. 53:n tuulivoimalan ja noin 456 hehtaarin aurinkovoima-alue, 2. 36:n tai 3. 17:n tuulivoimalan alue, joiden yksikköteho on enimmillään 10 megawattia. Voimaloiden kokonaiskorkeus on 300 metriä. Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella sijaitsevalla Pysäysperän sähköasemalla tai idässä Murtoperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 110 kilovoltin tai 400 kilovoltin voimajohto.

YVA-selostuksessa on todettu, että hankealue ei sisälly maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueisiin. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavan ehdotuksessa hankealue on osoitettu tuulivoima-alueeksi (tv-1), mutta suppeammassa laajuudessa.

Selostuksessa tuodaan esille, että hankealueen läheisyyteen sijoittuu useita maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Välittömässä läheisyydessä (0-2 km) sijaitsee Venetpalon ja Haapapuron maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet/rakennetut kulttuuriympäristöt. Lähialueelle (2-5 km) sijoittuu kolme maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta: Jokikylän-Ruhkaperän, Alarannan ja Hautajoen kulttuurimaisemat. Välialueella (5-15 km) on 8 maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta tai rakennettua kulttuuriympäristöä, lähimpänä Kärsämäen Paanukirkko, pappila ja Kattilankosken tienoo. Noin 3-5 km etäisyydellä on lisäksi kaksi kylää, Kuusaa ja Parkkimaa. Havainnekuvien perusteella voimalat näkyvät voimakkaimmin Venetpalon, Ruhkaperän ja Hautajoen arvokkaille maisema-alueille.

12.11.2024

OUKA/9964/12.03.03.05/2022

Vaikutukset maisemakuvaan on YVA-selostuksessa arvioitu kohtalaisen kielteiseksi kaikissa hankevaihtoehdoissa VE1, VE ja VE3. Vaihtoehdon VE1 suurin turbiinimäärä ja hankealueen laajuus voimistaa tuulivoimaloiden hallitsevuutta maisemakuvassa. Pyhäjokilaakson maakunnallisesti arvokkaiden kyläalueiden osalta kielteiset vaikutukset maisemakuvaan on arvioitu suuriksi. Vaihtoehtojen SVEB1, SVEB2, SVEB3 ja SVEB4 aiheuttamat muutokset maisemarakenteeseen ja maisemakuvaan on arvioitu kohtalaisen kielteiseksi ja vaihtoehtojen SVEA1 ja SVEA2 vähäisen kielteiseksi. Vaikutuksia arvioitaessa olisi ollut hyvä ottaa tarkemmin huomioon ne noin 30 km säteelle Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeesta sijoittuvat 25 suunnitteilla tai toiminnassa olevaa tuulivoimahanketta. Mikäli kaikki suunnitteilla olevat voimala-alueet toteutuvat, useita arvokkaita maisema-alueita ja kyliä jää tuulivoima-alueiden saartamaksi.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa YVA-selostuksesta.

Pasi Kovalainen
kulttuuriperintötyön johtaja

Sari Alajoki
rakennustutkija

Tiedoksi

Museovirasto / Kulttuuriympäristöpalvelut

Aihe: Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahanke, Kärsämäki ja Pyhäjärvi
Lähetetty: 13.5.2026, 10.45.20
Mistä: kirjaamo@ouka.fi<kirjaamo@ouka.fi>
Mihin: Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo

HUOM! Ulkoinen lähettäjä. Älä avaa linkkejä tai liitteitä, ellet tunnista lähettäjää.
OBS! Extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du inte känner igen avsändaren.
NOTE! External sender. Do not open links or attachments unless you recognize the sender.

Asia: Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahanke, Kärsämäki ja Pyhäjärvi
Asianumero: OUKA/9964/12.03.03.05/2022

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole lausuttavaa Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSEN TÄYDENNYKSESTÄ / Sari Alajoki

Tämä viesti on lähetetty Oulun kaupungin LOOTA-asianhallintajärjestelmästä.
Tähän viestiin ei voi vastata.

Lisätietoja voi kysyä asian käsittelijältä tai Oulun kaupungin kirjaamosta osoitteesta kirjaamo@ouka.fi.

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Markus Erkkilä	Suomi.fi	05.12.2024 15:51:24 UTC+02:00
Erika Kylmänen	Suomi.fi	05.12.2024 15:57:21 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisälllys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (8 sivua)

05.12.2024

PPL/545/00.07.03/2024

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksesta, Käsämäki, Pyhäjärvi

Viite: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö (POPELY/2433/2021) 6.11.2024

Taustaa

Hankkeesta vastaava Myrsky Energia Oy suunnittelee Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimapuiston rakentamista Käsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueelle. Noin 7 872 hehtaarin (78,7 km²) kokoiselle hankealueelle suunnitellaan rakennettavaksi enintään 53 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on enintään 10 MW ja kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. Tuulivoimaloista 36 sijoittuu Käsämäen puolelle ja noin 17 Pyhäjärven puolelle. Hankealue sijaitsee Käsämäen ja Pyhäjärven rajalla, noin 8 kilometrin etäisyydellä Käsämäen keskustasta lounaaseen ja noin 14 kilometriä Pyhäjärven keskustasta luoteeseen.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kolmea toteutusvaihtoehtoa 0-vaihtoehdon lisäksi. Laajimmassa vaihtoehdossa VE 1 tuulivoimapuistoon rakennetaan 53 tuulivoimalaa ja 456 hehtaarin aurinkovoima-alue. Aurinkovoimaloiden maksimituotantoarvio on 560 MW. Tuulivoimalat sijoittuvat Käsämäelle ja Pyhäjärvelle. Vaihtoehdossa VE2 alueelle rakennetaan 36 voimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Käsämäelle. Vaihtoehdossa alueelle rakennetaan 17 voimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Pyhäjärvelle.

Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella sijaitsevalla Pysäysperän sähköasemalla tai idässä Murtoperän suunnitellulla sähköasemalla. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 400 kV:n tai 400 +110 kV:n voimajohto, joka sijoittuisi suurimmaksi osin uuteen maastokäytävään. YVA-menettelyssä tarkastellaan kuutta eri sähkönsiirtoreittivaihtoehtoa, joiden pituus vaihtelee 25-41 km välillä. Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat vaihtoehdosta riippuen Käsämäen, Haapajärven, Pyhäjärven ja Kiuruveden alueelle.

YVA-menettelyn rinnalla on käynnissä rakentamiseen oikeuttavan tuulivoimayleiskaavan laadinta Käsämäen kunnassa ja Pyhäjärven kaupungissa.

Lausunto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 8.10.2021, seurantaryhmän kokoukseen 12.9.2022, osayleiskaavoituksen 1. viranomaisneuvotteluun 3.11.2023 ja antanut lausunnon hankkeen YVA-ohjelmasta ja osayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmista 17.11.2022.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisien alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden

05.12.2024

vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alue-alueen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Voimassa olevissa vaihemaakuntakaavoissa Riitamaa-Nurmesnevan alueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta (tv-1). Tämä on tuotu esiin kaava-asiakirjoissa. Kaavaehdotuksen selostusraportissa on kuvattu kattavasti lainvoimaisten maakuntakaavojen suunnittelualueelle ja sen vaikutusalueelle ulottuvat kaavamerkinnot ja suunnittelumääräykset sekä arvioitu lyhyesti hankkeen kaavoituksen tarvetta.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan lisäksi valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus) ja vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetty perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus) valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien osien sekä kaasuputken yhteystarvemerkintä.

TUULI-hanketta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla) toteutettiin 1.6.2020-30.4.2023 välisenä aikana. TUULI-hankkeessa valmistui useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys, sähkönsiirtoselvitys, maakotkaselvitys ja maisemaselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhajausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset olivat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa esitettävien tuulivoima-alueiden lähtökohtina. TUULI-hankkeessa tutkittiin pinta-alaltaan vähintään 7 km² suuruisia tuulivoimaloiden alueita. Luonnos- ja viranomaisehdotusvaiheissa seudullisesti merkittäväksi tuulivoimaloiden alueeksi maa-alueilla (tv-1) määriteltiin vähintään 7 voimalaa. Seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmä palautettiin julkisessa ehdotusvaiheessa lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen mukaiseksi eli seudullisesti merkittävä kokonaisuus on kymmenen (10) tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke.

05.12.2024

Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa keväällä 2024 toteutettiin Natura-alueita koskeva riskiselvitys, jossa tarkasteltiin Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Selvitys löytyy maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/#naturariskit>.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt julkiseen ehdotusvaiheeseen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkinen ehdotus käsiteltiin maakuntahallituksen kokouksessa 17.9.2024 § 145 ja se oli nähtävillä 23.9.-24.10.2024 välisenä aikana. Maakuntakaava-aineisto kohdekuvausineen löytyy maakuntakaavoituksen verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>.

Maakuntahallitus käsitteli kuulemisaikana saadun palautekoosteen kokouksessaan 19.11.2024 ja kävi maakuntakaavan etenemisestä evästekeskustelun. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan oli määrä valmistua vuoden 2024 aikana, mutta julkisen ehdotusvaiheen runsaan palautteen, sen edellyttämien työneuvotteluiden ja kaava-aineiston täsmentämistarpeen takia hyväksymiskäsittely siirtyy keväälle 2025. Erityisesti ympäristöviranomaisen lausunnot toivat esiin sen, että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisua on tarkasteltava erityisesti Natura 2000-verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden osalta. Tämä voi myös Riitamaa-Nurmesnevan osalta tarkoittaa sitä, että vaihemaakuntakaavan tv-1 aluerajaus tarkentuu edelleen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan seuraavassa vaiheessa. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voida hyväksyä ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tv-alueena. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätös voi olla valitusksittelyn alaisena oikeusasteissa eli maakuntakaavan ei tarvitse olla lainvoimainen (kuulutettu voimaan ilman lainvoimaa MRL 201 §). Kuntakaavan selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa Riitamaa-Nurmesnevan alueelle osoitettiin tuulivoimaloiden alue (tv-1 387 Riitamaa-Nurmesneva). Hankealueen 53 voimalasta noin puolet sijoittuu vireillä olevan maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle (tv-1 387). Murtoperän sähköasema Pyhäjärven itäosassa on osoitettu uutena energiahuollon alueena (en). YVA-menettelyssä tarkasteltavaa sähkönsiirtoreittiä ei kuitenkaan ole maakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa osoitettu voimajohdon yhteystarpeena voimajohtoon kohdistuvien tunnistettujen haitallisten vaikutusten vuoksi. Pysäysperä-Murtoperän välinen voimajohdon yhteystarvemerkintä on linjattu julkisessa ehdotuksessa etelämmäksi nykyisten Elenian voimajohtojen läheisyyteen.

Pohjois-Savon maakuntakaavaa koskevassa luvussa 8.2 on esitetty maakuntakaavojen yhdistelmäkartoilla sähkönsiirtoreittien sijoittuminen suhteessa maakuntakaavamerkintöihin. Kuvassa 8.3 Pohjois-Pohjanmaan aluetta esittävä yhdistelmäkartta on energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheesta vuodelta 2022 eikä siten enää ajantasainen. Yhdistelmäkarttapohja on syytä päivittää kaavaehdotusvaiheeseen.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkiseen ehdotukseen on täsmennetty useiden kaavamerkintöjen selityksiä ja suunnittelumääräyksiä. Myös tuulivoimarakentamisen yleinen suunnittelumääräys on uudistettu. Riitamaa-Nurmesnevan kaavaehdotusta laadittaessa on huomioitava uudet suunnittelumääräykset ja arvioitava

05.12.2024

hankkeen suhdetta näihin. Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa on varmistuttava energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan suunnittelumääräyksiä toteutuminen.

Maakuntakaavan tv-alueen rajaukseen liittyvät tekijät ja maakuntakaavoituksen aikana laaditut selvitykset (erityisesti maakotke-, maisema- ja Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevat selvitykset) tulee huomioida Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa. Riitamaa-Nurmesnevan jatkosuunnittelussa on myös kiinnitettävä erityistä huomiota energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan kaavaehdotuksen kaavaratkaisuun ja aluetta koskeviin tunnistettuihin vaikutuksiin, jotka on esitetty kaavaselostuksessa ja kyseisen alueen kohdekuvaussuunnitelmassa.

Sähkönsiirto

Maakuntakaavaprosessin aikana on tunnistettu alueita, joihin kohdistuu muita alueita todennäköisemmin suurempia vaikutuksia suunnitelluista sähköasemista ja voimajohtohankkeista. Yksi näistä on energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan luonnoksessa ja viranomais- ja kaavahankkeissa osoitettu voimajohtojen yhteystarve (400 kV) Haapajärven Pysäysperän sähköaseman ja suunnitellun Pyhäjärven Murtoperän sähköaseman välillä ja sen varrelle suunniteltu Pyhäjärven Parkkimanjärven muuntoasema. Voimajohtoa suunnitellaan alueen tuulivoimatoimijoiden toimesta ja se olisi mahdollisesti tulevaisuudessa osa kantaverkon rengasreittiä. Pysäysperä-Murtoperä-Vuolijoen 400 kV voimajohtojen rakentaminen on osa Fingridin verkonkehityssuunnitelmaa vuosille 2024-2033. Hankkeen YVA-menettelyt ovat vireillä. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan Natura-selvityksen mukaan Parkkimanjärven muuntoaseman sijainti Nurmesjärven linnustollisesti arvokkaan sisämaan lintuveden ja Natura-alueen läheisyydessä aiheuttaa suuren törmäysriskin Nurmesjärven Natura-alueen lajistolle.

Parkkimanjärven muuntoasemaa on suunniteltu useiden tuulivoimahankkeiden liityntäpisteeksi, jolloin asemalle liittyy erikokoisia voimajohtoja useasta ilmasuunnasta kasvattaen mm. Natura-alueeseen, luonnonympäristöön, metsän ja kiinteistöjen pirstoutumiseen, visuaaliseen maisemakuvaan ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia haitallisia vaikutuksia.

Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan julkisen ehdotuksen liitekartalla 1 esitetään tuulivoiman, luonnon monimuotoisuuden ja energiasiirron kokonaiskuva. Liitekarttaan on merkitty vireillä olevien tuulivoimahankkeiden liityntäjohtot ja Fingridin suunnitellut sähköasemat. Suunniteltu Pysäysperä-Parkkimanjärvi-Murtoperä voimajohto esitetään liitekartalla ”Merkittäviä haitallisia vaikutuksia sisältävä voimajohtojen yhteystarve” -merkinnällä ja Parkkimanjärven sähköasema ”Suunniteltu energiahuollon alue, jolla on tunnistettu merkittäviä haitallisia vaikutuksia”-merkinnällä.

Haitallisten vaikutusten vähentämiseksi Riitamaa-Nurmesnevan sähkönsiirtoratkaisua on tämän vuoksi tarkasteltava uudelleen. Tämä vaikuttaa myös lähialueen muidenkin tuulivoimahankkeiden sähkönsiirtoratkaisuun, joiden suunnitelmissa on ollut hyödyntää Pysäysperä-Parkkimanjärvi-Murtoperä sähkönsiirtoreittiä.

Uusien sähköasemien, uusien voimajohtojen ja energiahankkeiden liityntäjohtojen aiheuttamiin tunnistettuihin haitallisiin yhteisvaikutuksiin on pyrittävä löytämään lieventämistoimenpiteitä ennen voimajohtojen toteuttamista. Sähkönsiirtoyhteyksien ja sähköasemien osoittaminen lukuisten tuulivoima-alueiden keskittymissä

05.12.2024

tulisi myös pohjautua riittävään seudulliseen arviontiin, jossa kuntien, verkkoyhtiöiden, hanketoimijoiden ja viranomaisten yhteistyö on tärkeää.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihehanketakaavan julkiseen ehdotukseen on uudistettu yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta: *”Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.”*

Aurinkovoima

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihehanketakaavan julkisessa ehdotuksessa on aurinkovoiman osalta annettu yleisiä suunnittelumääräyksiä. Uudistetut määräykset löytyvät julkisen ehdotuksen merkintöjen ja määräyksen asiakirjasta: https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2024/09/EHDOTUS_MM_P-P-energia-Ilmasto-vmkk-9.9.2024-MKH-17.9.2024.pdf

Vaikutukset maisemaan

Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen lähivaikutusalueelle sijoittuu useita arvokkaita maisema-alueita ja rakennetun kulttuuriympäristön alueita. Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen maisemavaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty näkyvyysalueanalyysiä ja havainnekuvia on laadittu useasta eri pisteestä. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu etäisyysvyöhykkeittäin ja arvokohteisiin. YVA-selostuksen mukaan maiseman arvokohteista merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat hankealueen itäpuolella Pyhäjokilaaksossa sijaitseville maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille (Venetpalon kulttuurimaisema, Haapapuron kulttuurimaisema ja Jokikylä-Ruhkaperän jokimaisemat) ja kyläalueille, jotka sijaitsevat lähimmistä voimaloista alle kahden kilometrin etäisyydellä. Näillä maisema-alueilla sijaitsee lisäksi maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (MRKY). Näihin kaikkiin vaikutuksen merkittävyys on arvioitu suureksi kielteiseksi. Arvioinnin mukaan vaihtoehtojen välillä ei ole merkittäviä eroja.

Kauempana sijaitseviin arvoalueisiin hankkeen maisemavaikutukset on arvioitu etäisyyden perusteella joko kohtalaisiksi tai vähäisiksi. Kokonaisuudessaan Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi kielteisiksi. Arvioinnissa on tuotu esiin, että vaikutuksia asutuskeskittymiin ja kulttuuriympäristökohteisiin voidaan lieventää siten, ettei voimaloita tulisi sijoittaa liian lähelle arvokohteita. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää maisemaan kohdistuvaa arviointia oikeasuuntaisena ja korostaa lieventämistoimenpiteiden käyttöönottoa kaavaehdotusta laadittaessa. Voimaloiden sijoittaminen kauemmaksi asutuskeskittymistä ja kylistä vähentää myös Riitamaa-Nurmesnevan hankkeessa vaihtoehtojen VE 1 arvioituja suuria kielteisiä vaikutuksia elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Energia- ja ilmastovaihehanketakaavan laatimisen tueksi on valmistunut toukokuussa 2023 selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maisemaan. Selvitys löytyy TUULI-hankkeen nettisivuilta (<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/omat-hankkeet/tuuli-hanke/>). Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen YVA-selostusraportin lähtötietoaineistojen mukaan vaikutusten arvioinnissa ei ole

05.12.2024

hyödynnetty TUULI-hankkeen maisemaselvitystä ja siinä esitettyjä, tarkempaan suunnitteluun kohdennettuja lieventämistoimia, mitä liitto pitää puutteena.

Vaikutukset Natura-2000 verkostoon ja ekologiseen verkostoon

Nurmesjärven Natura-alue (SPA) on pinta-alaltaan pieni, mutta erittäin merkittävä lintujärvi ja se on myös maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI). Nurmesjärven Natura-alueen vaikutusalueelle sijoittuu neljä tuulivoima-aluetta, joista kaksi jo toiminnassa olevaa tuulivoimapuistoa ja kaksi vireillä olevaa tuulivoimahanketta.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tueksi valmistui keväällä 2024 selvitys maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden (tv-alueet) ja voimajohtojen Natura 2000-verkostoon kohdistuvien riskien tunnistamiseksi. Selvityksessä tarkasteltiin Natura-alueille ja -verkostolle Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen mukaisesta kaavaratkaisusta aiheutuvia potentiaalisia riskejä mm. laskemalla kuinka paljon tuulivoima-alueet ja voimajohtot vievät pinta-alaa Natura-alueita ympäröivästä vaikutusalueesta. Selvityksen tarkempaan riskiarviointiin otettiin mukaan lintudirektiivin Natura-alueet (SPA), jotka sijoittuivat enintään 10 km etäisyydelle ja luontodirektiivin Natura-alueet (SAC), jotka sijoittuivat enintään 5 km etäisyydelle maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueista.

Potentiaalisten riskien tarkastelussa oli mukana myös tiedossa olevat vireillä olevat hankkeet. Natura-riskiselvityksen mukaan 5 kilometrin etäisyysvyöhykkeellä Nurmesjärven Natura-alueeseen (SPA) kohdistuva pinta-alamenetys viranomaisehdotuksessa osoitettujen kahden tuulivoimaloiden alueiden (tv-1 387 Riitamaa-Nurmesneva ja tv-1 393 Kokkopetäikkö) osalta on 30 %. Kun huomioidaan myös luvitetut, toiminnassa olevat ja vireillä olevat hankkeet Natura-alueeseen kohdistuva pinta-alamenetys on 53 %. Natura-alueeseen kohdistuva riski arvioitiin suureksi.

Sähkölinojen riskiä arvioitiin kolmella eri perusteella: Natura-alueelle sijoittuvan linjapituuden, 2 km etäisyysvyöhykkeelle sijoittuvan linjapituuden ja 5 km etäisyysvyöhykkeelle sijoittuvan linjapituuden perusteella. Riski arvioitiin erikseen toteutuneille linjoille ja suunnitelluille linjoille (uusi, ohjeellinen linja tai yhteystarve).

Natura-riskiselvityksen mukaan sähkölinjat aiheuttavat suuren tai kohtalaisen riskin huomattavalle määrälle Natura SPA-alueita. Nurmesjärven Natura-alueen 2 km etäisyysvyöhykkeelle sijoittuu yhteensä 10,2 km voimajohtoja, jotka kaikki olivat uusia tuulivoimahankkeiden liityntäjohtoja tai voimajohtojen yhteystarpeita. Natura-alueeseen kohdistuva riski arvioitiin myös sähkölinjojen osalta suureksi.

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeitä. Pohjois-Pohjanmaan liiton toukokuussa 2024 valmistuneessa Natura-alueita koskevassa riskiselvityksessä täydennettiin ja määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen verkoston raja-ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Tämä ekologinen verkosto on esitetty Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisen ehdotusvaiheen selostuksen liitekartalla 1 ([Tuulivoima, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto](#)). Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutuksia viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvityksessä esitettyihin ekologiin yhteyksiin. Jatkosuunnittelussa on huomioitava

05.12.2024

valmistunut Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys, sillä ekologinen verkosto ydinalueineen korvaa aiemmat TUULI-hankkeen selvityksessä määritellyt ekologiset yhteydet.

Riitamaa-Nurmesnevan hankealueen keski- ja eteläosa sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueelle nro 4. Hankealueen itäpuolelle levittäytyvä ydinalue nro 4 on tunnistettu tärkeäksi osaksi Natura-verkostoa, jolla sijaitsee sisämaan tärkeitä lintuvesiä, sisämaan lintumuuttoreittejä, maakotkan elinympäristöjä sekä metsäpeuran vaellus- ja vasomisvyöhykkeitä. Riitamaa-Nurmesnevan hankealue sijoittuu kokonaisuudessaan myös ekologisen verkoston alueelle, joka yhdistää ydinalueita 2, 4 ja 5. Kyseinen osa ekologisen verkoston aluetta on myös esitetty Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevassa selvityksessä metsäpeuraverkostona. Näillä alueilla heikentymisen riskiä kasvattavat useat luvitetut ja vireillä olevat tuulivoima-alueet. Tarkemmassa hankesuunnittelussa on kiinnitettävä erityisen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen. Hankesuunnittelussa on varmistuttava vaikutusarvioinnin ja mahdollisten lieventämistoimenpiteiden avulla Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen.

Riitamaa-Nurmesnevan hankkeessa on laadittu Natura-arvioinnit Nurmesjärven (SPA) ja Latvakankaan (SAC) Natura-alueille. Nurmesjärven Natura-arvioinnissa on huomioitu myös sähkönsiirron vaihtoehdot. Natura-arvioinnin mukaan hankkeella ei ole tunnistettu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Nurmesjärven suojeluperusteena oleviin lajeihin tai alueen koskemattomuuteen. Natura-arvioinnin mukaan hankkeella voi olla yhdessä muiden lähialueen suunniteltujen tai jo toteutuneiden tuulivoimahankkeiden kanssa yhteisvaikutuksia Nurmesjärven Natura-alueen suojelun perusteena olevaan lintulajistoon. Yhteisvaikutuksen ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä. Natura-arvioinnin tulokset ja hankkeen vaikutusten arviointi sähkönsiirron ja yhteisvaikutusten osalta ovat ristiriidassa maakuntakaavan Natura-riskiarvioinnin kanssa.

Yhteisvaikutukset

Kymmenen kilometrin säteellä Riitamaa-Nurmesnevan hankkeesta sijaitsee 14 tuulivoima-aluetta, joista viisi toiminnassa olevaa tuulivoimapuistoa. Nämä tuulivoimahankkeet sijaitsevat lähes jokaisessa ilmansuunnassa. YVA-selostuksessa on arvioitu yhteisvaikutuksia kaikkiin vaikutustyyppeihin. Arvioinnin mukaan Riitamaa-Nurmesnevan hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä kielteisiä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa minkään vaikutustyyppin osalta. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan hankkeen YVA-menettelyn yhteisvaikutusten arvioinnin tulos on aliarvioitu.

Pohjois-Pohjanmaan liitto kehottaa jatkosuunnittelussa kiinnittämään huomiota, ja varmistumaan, ettei merkittäviä yhteisvaikutuksia kohdistu maisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, Natura-2000 ja ekologisen verkoston eheyteen ja sitä hyödyntävän lajiston (erityisesti metsäpeuran ja linnusto) elinympäristöihin sekä sähkönsiirtoon. Riitamaa-Nurmesnevan jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huolellisuutta yhteisvaikutusten lieventämiseen yhteistyössä muiden alueen hankkeiden kanssa.

Tämän lausunnon valmisteluun Pohjois-Pohjanmaan liitosta ovat osallistuneet kaavoituspäällikkö Mari Kuukasjärvi, aluesuunnitteluasiantuntija Sari Pulkka ja ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen.

05.12.2024

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Markus Erkkilä, suunnittelujohtaja

Erika Kylmänen, ympäristöpäällikkö

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Erika Kylmänen	Suomi.fi	13.05.2026 08:30:43 UTC+03:00
Markus Erkkilä	Suomi.fi	13.05.2026 13:42:03 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (6 sivua)

12.05.2026

PPL/189/00.07.03/2026

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksen täydennyksestä, Kärsämäki, Pyhäjärvi

Viite: Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntö (LVV-U/20596/2026) 1.4.2026

Taustaa

Hankkeesta vastaava ABO Energy Suomi Oy suunnittelee Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimapuiston rakentamista Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueelle. Noin 7 872 hehtaarin (78,7 km²) kokoiselle hankealueelle suunnitellaan rakennettavaksi enintään 53 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on enintään 10 MW ja kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. Tuulivoimaloista 36 sijoittuu Kärsämäen puolelle ja noin 17 Pyhäjärven puolelle. Hankealue sijaitsee Kärsämäen ja Pyhäjärven rajalla, noin 8 kilometrin etäisyydellä Kärsämäen keskustasta lounaaseen ja noin 14 kilometriä Pyhäjärven keskustasta luoteeseen.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kolmea toteutusvaihtoehtoa 0-vaihtoehdon lisäksi. Laajimmassa vaihtoehdossa VE 1 tuulivoimapuistoon rakennetaan 53 tuulivoimalaa ja 456 hehtaarin aurinkovoima-alue. Aurinkovoimaloiden maksimituotantoarvio on 560 MW. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle ja Pyhäjärvelle. Vaihtoehdossa VE2 alueelle rakennetaan 36 voimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle. Vaihtoehdossa alueelle rakennetaan 17 voimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Pyhäjärvelle.

Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella sijaitsevalla Pysäysperän sähköasemalla tai idässä Murto-perän suunnitellulla sähköasemalla. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 400 kV:n tai 400 +110 kV:n voimajohto, joka sijoittuisi suurimmaksi osin uuteen maastokäytävään.

Riitamaa-Nurmesnevan hankkeen sähkönsiirron jatkosuunnittelussa huomioidaan Fingridin suunnitelmat Pysäysperän ja Murto-perän välillä. Fingrid on käynnistämässä Pysäysperä-Murto-perä 400+110 kV:n voimajohtolinjan YVA-menettelyä vuoden 2026 aikana. Lähtökohtana on, että Pysäysperä-Murto-perä-välille tulee yksi uusi 400+110 kV:n voimajohto palvelemaan useita hankkeita ja kantaverkkoa ja samalla vältetään useat vierekkäiset voimajohdot.

YVA-menettelyn rinnalla on käynnissä rakentamiseen oikeuttavan tuulivoimayleiskaavan laadinta Kärsämäen kunnassa ja Pyhäjärven kaupungissa.

Hanketta koskeva arviointiselostus on ollut nähtävillä ensimmäisen kerran 6.11.2024-10.1.2025.

Yhteysviranomaisena toiminut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ilmoitti YVA-selostuksen täydennystarpeesta 20.2.2025. Täydennyspyyntö koski tietopuutteita tai arvioinnin kohdentumisen puutteita asutukseen ja meluun, linnustoon, luontotyyppeihin, metsäpeuraan, pintavesiin sekä Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperusteisiin. Asiakirjoja on täydennetty monin osin.

Lausunto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 8.10.2021, seurantaryhmän kokoukseen 12.9.2022, osayleiskaavoituksen 1. viranomaisneuvotteluun 3.11.2023 ja antanut

12.05.2026

lausunnon hankkeen YVA-ohjelmasta ja osayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmista 17.11.2022 ja hankkeen YVA-selostuksesta ja osayleiskaavojen valmisteluvaiheen aineistoista 5.12.2024.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja maakuntakaavan suunnittelumääräykset otetaan tarkemmassa suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamisaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisin alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuuden takia kuntakaavaratkaisu voi riittävästi selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista, erityisominaisuutta kuvaavista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

YVA-selostuksesta esiin nostetut keskeiset vaikutukset ja niiden huomiointi YVA-selostuksen täydennyksessä

Pohjois-Pohjanmaan liitto nosti hankkeen YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossaan esille, että Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen lähialueen kylissä, Nurmesjärven Natura-alueeseen, linnustoon, metsäpeuraan ja ekologiseen verkostoon sekä yhteisvaikutuksiin muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden ja sähkönsiirtohankkeiden kanssa.

Vaikutukset edellä mainittuihin on arvioitu kattavasti hankkeen YVA-selostuksen täydennyksessä ja myös maakunnallinen ekologinen verkosto on vaikutusarvioinnissa huomioitu. YVA-selostuksen täydennyksen mukaan Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeella ei todettu olevan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia missään hankevaihtoehdossa. Myöskään kielteisiä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa ei arvioitu syntyvän minkään vaikutustyyppin osalta. Pohjois-Pohjanmaan liiton YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa esiin nostetut vaikutustyyppit oli YVA-menettelyn täydennyksessä arvioitu edelleen kohtalaisiksi kielteisiksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitto ei kaikilta osin yhdy YVA-selostuksen täydennyksen vaikutusarvioinnin tuloksiin ja pitää erityisesti Nurmesjärven Natura-alueeseen, metsäpeuraan, ekologiseen verkostoon sekä yhteisvaikutuksiin kohdistuvaa arviointia aliarvioituna. YVA-selostuksen täydennyksen mukaan suuria haitallisia vaikutuksia kuitenkin muodostui lähivaikutusalueen maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää arvokkaiden maisema-alueiden arviointia oikeasuuntaisena. YVA-selostuksen täydennyksessä on esitetty hankkeen vaikutuksia vähentäviä lievennystoimenpiteitä sekä uusi vaihtoehtotarkastelu Riitamaa-Nurmesnevan

12.05.2026

hankkeen jatkosuunnittelua varten. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää näitä ratkaisuja olennaisina hankkeen etenemisen kannalta.

Hankealueen suhde lainvoimaisiin maakuntakaavoihin ja voimaan määrättyyn energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Maakunnan viimeisin maakuntakaava, Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava, hyväksyttiin maakuntavaltuuston kokouksessa 27.5.2025 (§ 5) ja on määrätty alueidenkäyttölain 201 §:n mukaisesti voimaan ilman lainvoimaa maakuntahallituksen kokouksessa 18.8.2025 (§ 92). Merkittävänä teemoina Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on tarkasteltu maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusien tuulivoima-alueiden osoittamista, luonnon monimuotoisuutta ja sähkönsiirron kehittämistarpeita. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetyt perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus), pitkän aikavälin kehittämisperiaattemerkintänä kaasuputken yhteystarve sekä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024, VN 7.11.2024).

Hyväksymispäätöksestä toimitettiin Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen 15 valitusta, joihin annettu lausunto hyväksyttiin maakuntahallituksessa 17.11.2025 (§ 152), ja toimitettiin pyydettyine liitteineen Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen 21.11.2025.

Voimassa olevan alueidenkäyttölain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisten ja voimaan määrätyn energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa uudistettiin myös tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä ja ne tulivat voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 18.8.2025 (§ 92). Samalla 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitetut tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset kumoutuivat.

Voimaan määrättyssä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa (MKH 18.8.2025) Riitamaan alueelle on osoitettu seudullisesti merkittävä tuulivoimaloiden alue tv-1 387 (Riitamaa). Jokaisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueesta laadittiin kohdekuvaus, ja niitä tulee hyödyntää tarkemmassa suunnittelussa vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa laadittujen TUULI-hankkeen kohdekorttien sijaan. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava-aineisto kohdekuvauksineen löytyy maakuntakaavoituksen verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>.

Riitamaan tuulivoimaloiden alueen kohdekuvauksessa (liite 2) on arvioitu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen vaikutuksia. Kohdekuvauksessa on esitetty, miten tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavan eri vaiheissa kaavakartalla osoitettu, ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet tuulivoima-alueen rajaukseen. Aluetta pienennettiin luonnosvaiheen jälkeen kauttaaltaan joka ilmansuunnasta kasvattamalla etäisyyttä alueen länsi- ja itäpuolella oleviin kyliin ja maakunnallisesti arvokkaisiin Alarannan, Venetpalon ja Haapapuron kulttuurimaisema-alueisiin.

Lisäksi länsiosassa aluetta rajattiin kauemmaksi Nurmesjärven Natura-alueesta, ekologisesta yhteydestä ja Nurmesperän asutuksesta. Uudelleen nähtäville asetetussa 2. julkisessa ehdotuksessa aluetta supistettiin merkittävästi kaakosta, noin 6 kilometriä kauemmaksi aiemmasta rajauksesta ja samalla lounaasta reilun 3 kilometrin etäisyydelle Nurmesjärven Natura-alueesta. Merkittävään rajauseruutokseen vaikutti maakuntakaavan Natura-alueita koskevan riskiselvityksen tulos, jonka mukaan Nurmesjärven Natura-alueen vaikutusalueelle osoitetuista energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tv-alueista koitui suuria riskejä Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin (linnusto) ja Natura-alueen ympärillä olevaan lähivaikutusalueeseen pinta-alamenetyksenä. Riittamaan tuulivoimaloiden aluetta rajattiin niin, ettei muuttolinnustolle erityisen tärkeä levähdysalue jäisi tuulivoima-alueiden saartamaksi päämuuttosuuntiin nähden. Lisäksi laajemmalla tv-alueella oli vaikutuksia metsäpeuran vaellusyhteyteen (ekologinen yhteys), maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Uudella rajauksella on voitu lieventää Nurmesjärven Natura-alueeseen ja sen vaikutusalueeseen kohdistuvia riskejä ja samalla metsäpeuran vaellusyhteyttä on vahvistettu. Rajaus myös lieventää vaikutuksia maisemaan sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen alueen etelä-, kaakkois- ja lounaispuolella.

Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen laajimman vaihtoehdon VE 1 mukaisesta 53 voimalasta noin 15-17 sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle tai sen tuntumaan ja noin 35 voimalaa sijoittuu selkeästi maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle useassa eri ilmansuunnassa ja juuri niissä osin hankealuetta, joista energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaprosessin aikana tunnistettiin muodostuvan suuria haitallisia vaikutuksia maisemaan, Nurmesjärven Natura-alueeseen, linnustoon, metsäpeuraan, ekologiseen verkostoon ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Myös hankkeen YVA-menettelyssä arvioitiin hankkeesta muodostuvan suuria haitallisia vaikutuksia mm. lähivaikutusalueen maakunnallisesti arvokkaille kulttuurimaisema-alueille. Nurmesnevan alueelle sijoittuva vaihtoehto VE 3 jää kokonaan maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle.

Riitamaa-Nurmesnevan YVA-selostuksen täydennyksessä on esitetty hankealueelle ja sen vaikutusalueelle osoitetut maakuntakaavamerkinnät ja määräykset ja arvioitu maakuntakaavan ohjausvaikutusta mm. tarkentuvan suunnittelun periaatteen toteuttamisella. Arvioinnin mukaan millään hankkeen vaihtoehdoilla ei ole sellaisia vaikutuksia, että ne olisivat ristiriidassa maakuntakaavan tuulivoimaloiden rakentamista koskevien yleisten suunnittelumääräysten kanssa.

Täydennetyn YVA-selostusraportin lopussa, luvussa 33, on esitetty ehdotus toteutettavaksi esitettävän vaihtoehdon kuvauksesta. Hanketta kehitetään siten, että Riitamaan osalta tuulivoimalat sijoitetaan kokonaisuudessaan maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle tv-1 387, Riitamaa. Alueen supistuessa voimaloiden määrää myös vähennetään alkuperäisestä suunnitelmasta. Nurmesnevan osalta suunnittelua jatketaan suppeammalla alueella, jolloin voimaloiden määrää vähennetään alueen supistuessa. Aurinkovoima-alueen laajuus arvioidaan sen jatkosuunnittelussa, mutta siitä rajataan kokonaan pois Riitamaan puolelle sijoittuva aurinkovoima-alue.

Riitamaan ja Nurmesnevan alueiden väliin jätetään 3-4 kilometrin leveä, voimaloista vapaa alue metsäpeurojen vaellusyhteyden kohdalle, millä varmistetaan metsäeurojen esteetön kesä- ja talvivaellusreitti ja ekologisten yhteyksien säilyminen alueella. Myös sähkönsiirron jatkosuunnittelussa huomioidaan metsäpeurojen vaellusreitti mm. maakaapeloinnilla ja reittisuunnittelulla.

12.05.2026

Riitamaa-Nurmesnevan voimalat sijoitetaan jatkosuunnittelussa vähintään 3,5 kilometrin etäisyydelle Nurmesjärven Natura-alueesta aiemman 1,5 kilometrin sijasta, mikä vähentää muuttolintujen törmäysriskiä ja Natura-alueen ympärillä olevan lähivaikutusalueen pinta-alamenetyksiä.

YVA-selostuksen täydennyksessä tuodaan esille, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavassa Riitamaan tv-alueen rajausta pienennettiin kasvattamalla etäisyyttä lähialueen kyliin sekä maakunnallisesti arvokkaisiin Alarannan, Venetpalon ja Haapapuron kulttuurimaisema-alueisiin. Hankkeen jatkosuunnittelussa Riitamaan voimalat sijoitetaan maakuntakaavassa osoitetun tv-alueen rajauksen sisäpuolelle, jolloin etäisyys herkkiin maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöihin pysyy riittävänä. Nurmesnevan osalta jatkosuunnittelussa voimaloiden määrä vähenee ja ne sijoitetaan etäämmälle asutuksesta.

Riitamaan tuulivoimalat tullaan sijoittamaan maakuntakaavan tv-alueelle, mikä varmistaa niiden maakuntakaavan mukaisuuden. Nurmesnevan osalta maakuntakaavassa ei ole merkintää tuulivoimaloiden alueesta. Riitamaa-Nurmesnevan YVA-menettelyssä ei tunnistettu tuulivoimaloiden aiheuttavan sellaisia merkittäviä haitallisia vaikutuksia, joiden vuoksi Nurmesnevalle ei voitaisi sijoittaa tuulivoimaloita. Kaikkia Nurmesnevan vaikutuksia voidaan YVA-selostuksen mukaan lieventää jatkosuunnittelussa. Arvioinnin mukaan YVA-menettelyssä on varmistettu, ettei alue yksin ja yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia, jonka perusteella Nurmesnevan tuulivoimalat eivät ole maakuntakaavan vastaisia.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää esitettyä uutta hankevaihtoehtotarkastelua jatkosuunnitteluun oikeasuuntaisena ja tärkeänä hankkeen etenemisen näkökulmasta. Riitamaan alueen osalta Pohjois-Pohjanmaan liitto näkee ehdotetut jatkotoimenpiteet erittäin myönteisenä haitallisten vaikutusten lieventämiseksi ja yhtyy arvioinnin näkemykseen maakuntakaavan mukaisuudesta. Myös Nurmesnevan alueen vaikutuksia pyritään jatkosuunnittelussa vähentämään. Nurmesnevan alueelle sijoitetaan kuitenkin erillinen tuulivoima-alue, joka muodostaa vaikutuksia yksin ja yhdessä alueen muiden tuulivoima-alueiden kanssa. Liiton näkemyksen mukaan Nurmesnevan alueen arviointiin jää epävarmuutta ja tulkinnanvaraisuutta, etenkin kun energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavaprosessissa tunnistettiin suuria haitallisia vaikutuksia Riitamaa-Nurmesnevan alueelle osoitetusta laajemmasta tuulivoimaloiden alueesta. Pohjois-Pohjanmaan liitto ei täysin yhdy arvioinnin näkemykseen siitä, että Nurmesnevan tuulivoimalat eivät ole maakuntakaavan vastaisia.

Pohjois-Pohjanmaalla tuulivoima-alueiden kokonaishallintaa haastaa tuulivoimarakentamisen tilanne: maakuntaan on jo toteutunut lukuisia tuulivoimapuistoja ja vireillä on runsaasti tuulivoimahankkeita. Näistä osa sijaitsee alueilla, jotka eivät ole yhteisvaikutusten osalta ongelmattomia. Hyvinkin pieni, muutaman teollisen kokoluokan tuulivoimalan kokonaisuus voi estää paremmalla sijainnilla olevan suuremman tuulivoima-alueen rakentamisen, mikäli yhteisvaikutukset ylittävät merkittävän haitan rajan. Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja, jotka on todettu vaikutuksiltaan vähiten muuta maankäyttöä haittaaviksi. Vaihe- ja maakuntakaavan yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitu myös pienempien tuulivoimahankkeiden ja maakuntarajoilla sijaitsevien seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset.

Sähkönsiirto

Pohjois-Pohjanmaan liitto näkee myönteisenä, että Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan Fingridin käynnistämä Pysäysperä-Murtoperä 400+110 kV:n voimajohtolinjan YVA-menettely.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaproessin aikana tunnistettiin alueita, joihin kohdistuu muita alueita todennäköisemmin suurempia vaikutuksia suunnitelluista sähköasemista ja voimajohtohankkeista. Yksi näistä on energia- ja ilmastovaihemaakuntaavan luonnoksessa ja viranomaisehdotuksessa osoitettu voimajohdon yhteystarve (400 kV) Haapajärven Pysäysperän sähköaseman ja suunnitellun Pyhäjärven Murtoperän sähköaseman välillä ja sen varrelle suunniteltu Pyhäjärven Parkkimanjärven muuntoasema. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntaavan Natura-selvityksen mukaan Parkkimanjärven muuntoaseman sijainti Nurmesjärven linnustollisesti arvokkaan sisämaan lintuveden ja Natura-alueen läheisyydessä aiheuttaa suuren törmäysriskin Nurmesjärven Natura-alueen lajistolle.

Parkkimanjärven muuntoasemaa on suunniteltu useiden tuulivoimahankkeiden liityntäpisteeksi, jolloin asemalle liittyy erikokoisia voimajohtoja useasta ilmasuunnasta kasvattaen mm. Natura-alueeseen, luonnonympäristöön, metsän ja kiinteistöjen pirstoutumiseen, visuaaliseen maisemakuvaan ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia haitallisia vaikutuksia.

Parkkimanjärven muuntoasemaa ei enää osoitettu uutena seudullisena energiahuollon alueena (en) energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ensimmäisessä eikä toisessa julkisessa ehdotuksessa asemaan kohdistuvien tunnistettujen haitallisten vaikutusten vuoksi. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa ja liitekartalla 1 esitetään Pysäysperän ja Murtooperän sähköasemien välille suora voimajohdon yhteystarvemerkinä (400 kV), jolla ilmaistaan alku- ja loppupisteiden välistä pitkän aikavälin sähkönsiirron tarvetta, ei tarkkaa sijaintia maastossa.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan on uudistettu yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta: *”Lähekkäin sijoitettujen tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä mahdollisimman varhaisessa hankevaiheessa yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.”*

Tämän lausunnon valmisteluun Pohjois-Pohjanmaan liitosta ovat osallistuneet aluesuunnitteluasiantuntija Sari Pulkka ja ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen.

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Markus Erkkilä, suunnittelujohtaja

Erika Kylmänen, ympäristöpäällikkö

LAUSUNTO
12.11.2024

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 86

90101 Oulu

Viite: Lausuntopyyntö 30.10.2024, POPELY/2433/2021

LAUSUNTO RIITAMAA-NURMESNEVAN TUULI- JA AURINKOVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIELOSTUKSESTA

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on esittänyt Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselle lausuntopyynnön Myrsky Energia Oy:n Kärsämäellä ja Pyhäjärvellä sijaitsevasta Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksesta. Hankealue sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueilla, noin 8 kilometrin etäisyydellä Kärsämäen keskustaajamasta lounaaseen ja noin 14 km Pyhäjärven keskustaajamasta luoteeseen.

Tuulivoimahanke muodostuu enintään 53 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 MW, kokonaiskorkeus enintään 300 m, napakorkeus enintään 200 m ja roottorin lavan pituus enintään 100 m. Tuulivoimaloista n. 36 sijoittuu Kärsämäen ja n. 17 Pyhäjärven puolelle. Vaihtoehtoon 1 sisältyy myös 456 ha kokoinen aurinkovoima-alue.

Tuuli- ja aurinkovoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille, sähkönsiirto hankealueelta ulos ja sähköasemat. Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella sijaitsevalla Pysäysperän sähköasemalla tai idässä Murtoperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 110 kV tai 400 kV voimajohto.

Pelastusviranomainen on tutustunut aineistoon ja toteaa, ettei siitä ole huomautettavaa.

Pelastusviranomainen pyytää kuitenkin huomioimaan liitteenä olevat Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen ohjeen tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen sekä Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston päivitetyn Aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisusohjeen.

Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

POHJOIS-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS

Saila Kauppinen
erityisasiantuntija

LAUSUNTO
04.05.2026

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20

13035 LVV

Viite: Lausuntopyyntö 1.4.2026, LVV-U/20596/2026

LAUSUNTO KÄRSÄMÄEN JA PYHÄJÄRVEN RIITAMAA-NURMESNEVAN TUULI- JA AURINKOVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSEN TÄYDENNYKSESTÄ

Lupa- ja valvontavirasto on esittänyt Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselle lausuntopyynnön Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksen täydennyksestä.

ABO Energy Suomi Oy suunnittelee Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahanketta Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueelle. Hankealue sijaitsee Kärsämäen ja Pyhäjärven rajalla, noin 8 kilometrin etäisyydellä Kärsämäen keskustaajamasta lounaaseen ja noin 14 kilometriä Pyhäjärven keskustaajamasta luoteeseen.

Tuulivoimahanke muodostuu korkeintaan 53 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m. Tuulivoimaloista noin 36 sijoittuu Kärsämäen puolelle ja noin 17 Pyhäjärven puolelle. Laajimpaan hankevaihtoehtoon sisältyvien aurinkovoimaloiden maksimituotantoarvio on 560 MW. Tuuli- ja aurinkovoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille, sähkönsiirto hankealueelta ulos ja sähköasemat. Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella sijaitsevalla Pysäysperän sähköasemalla tai idässä Murtoperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 400 kV ja 400+110 kV voimajohto.

Pelastusviranomainen on tutustunut täydennettyyn aineistoon ja toteaa, ettei hankkeesta aiemmin annettuihin lausuntoihin ole lisättävää.

POHJOIS-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS

Salla Kauppinen
erityisasiantuntija

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lausuntopyyntö 30.10.2024

Lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

ASIAN KUVAUS

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausuntoa Myrsky Energia Oy:n Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Arviointiohjelmasta ei pyydetty Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausuntoa.

Tässä lausunnossa otetaan kantaa ainoastaan Pohjois-Savon puolelle kohdistuviin vaikutuksiin.

YVA-menettelyssä tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa: 53, 36 tai 17 tuulivoimalaa. Varsinainen hankealue sijoittuu kokonaisuudessaan Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueille. Hankealueelta on matkaa Pohjois-Savon maakuntarajalle noin 18,5 kilometriä. Pohjois-Savon puolelle, Kiuruveden kaupungin alueelle suunnitellaan ainoastaan uutta sähkönsiirtolinjaa ja sähköasemaa.

Hankkeen kuudesta (6) sähkönsiirtovaihtoehdosta kolme (3) sijoittuu osittain Pohjois-Savon puolelle. Sähkönsiirtovaihtoehdot SVEB1, SVEB2 ja SVEB3 ulottuvat noin 1,3 kilometrin matkalle Kiuruveden kaupungin alueelle. Suunniteltu sähkönsiirtolinja toteutettaisiin 400+110 kV ilmajohtona. Sähkönsiirtovaihtoehtoihin liittyy lisäksi uusi sähköasema, Murtoperä P.

Kiuruveden kaupungin alueella kulkevan osuuden osalta jokainen edellä mainituista sähkönsiirtovaihtoehdoista on linjaukseltaan samanlainen. Suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkisi olemassa olevan 110 kV sähkönsiirtolinjan (Elenia Verkko Oyj:n Vuolijoki-Ruotanen) vieressä. Uuden linjan arvioidaan vaativan nykyisen johtokäytävän leventämistä noin 20–40 metriä.

LAUSUNTO

Alueidenkäyttö

Kaavoitus

Pohjois-Savon voimassa olevissa maakuntakaavoissa alueelle, jolle edellä kuvattua sähkönsiirtoa sekä sähköasemaa suunnitellaan, on osoitettu sähkönsiirtolinja (110 kV). Alueen läheisyyteen, olemassa olevan sähkönsiirtolinjan etelä- ja pohjoispuolille on osoitettu turvetuotantoon soveltuvan alueen (EO1) ja turvetuotantoalueen (EO1) aluevaraukset. Alueelle suunniteltu maankäyttö ei ole ristiriidassa voimassa olevien maakuntakaavojen sisällön kanssa.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaihe hyväksyttiin 17.12.2024. Kaava ei ole vielä voimassa, mutta sen sisältö on syytä ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. 2. vaiheen maakuntakaavassa alueelle, jolle edellä kuvattua sähkönsiirtoa sekä sähköasemaa suunnitellaan, on osoitettu ohjeellinen sähkönsiirtolinja (400 kV+110 kV). Alueen pohjoispuolelle on osoitettu luonnonsuojelualue (sl, Joppilan metsä). Alueelle suunniteltu maankäyttö ei ole ristiriidassa hyväksytyn vaihemaakuntakaavan sisällön kanssa.

Hankealueella tai alueen läheisyydessä ei ole voimassa yleis- tai asemakaavoja.

Maisemalliset vaikutukset

Arvioitiselostuksen liitteenä on näkemäalueanalyysi. Analyysin mukaan osa tuulivoimaloiden lavoista tulee näkymään Kiuruveden puolella muun muassa Näläntöjärven ja Osmanginjärven itärannoilla. Tämä toistuu jokaisessa hankevaihtoehdossa (53, 36 tai 17 voimalaa). Hankkeen aiheuttamat, Pohjois-Savon ja erityisesti Kiuruveden puolelle kohdistuvat maisemalliset vaikutukset voidaan joka tapauksessa arvioida verrattain pieniksi.

Maisemallisia vaikutuksia lisää kuitenkin olennaisesti se, että hankealueen läheisyydessä on vireillä useampi muukin tuulivoimahanke. Hankkeiden yhteisvaikutuksia on avattu sekä näkemäalueanalyysissä että YVA-selostuksessa.

Luonto

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ja sen liitekarttojen mukaan hankkeen sähkönsiirto sijoittuu Pohjois-Savon puolella olemassa olevan johdon viereen noin 1,3 km:n matkalla. Luontoselvityksen selvitysalue ei ole ulottunut Pohjois-Savon puolelle. Myrsky Energia Oy:n Murtoperä-Vuolijoen voimajohtohankkeen YVA-menettelyn yhteydessä on selvitetty

8.1.2025

alueen luonnonarvoja. Murtoperä-Vuolijoki YVA-ohjelman luontoselvityksessä on tunnistettu Raippamäen länsipuolen noro ja tihkupinta (n. 100–200 m johtoaukean pohjoispuolella) sekä Raippamäen lähteet (n. 150 m johtoaukean eteläpuolella). Noin 400 metriä johtoaukean pohjoispuolella on yksityinen luonnonsuojelualue. Hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia kohteiden luonnonarvoihin.

Muut suunnitteilla olevat hankkeet

ELY-keskuksen tiedossa on yksi aurinkovoimahanke sekä yksi tuulivoimahanke, jotka sijoittuvat Kiuruveden kaupungin alueelle, suunnitellun sähkönsiirtolinjan sekä sähköaseman läheisyyteen. Nämä hankkeet ovat Haapasuon alueelle suunniteltu Aurinkokarhu Oy:n aurinkovoimahanke ja Haapamäen alueelle suunniteltu Tuulikolmio Oy:n tuulivoimahanke, jonka osayleiskaavoituksen käynnistämisestä päätettiin 6.2.2024 Kiuruveden teknisessä lautakunnassa.

Lisäksi edellä mainittu Murtoperä-Vuolijoki voimajohtohanke on YVA-menettelyssä parhaillaan. Yhteysviranomaisen lausunto YVA-ohjelmasta annettiin 18.12.2024. Ohjelmalausunnon sisältö on syytä ottaa huomioon tämän hankkeen jatkosuunnittelussa.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija Viljam Jokinen ja ratkaissut Luonnonsuojelu ja alueidenkäyttö -yksikön päällikkö Leila Kantonen.

Asian valmisteluun ovat osallistuneet luonnonsuojelun ylitarkastaja Arto Saari ja ylitarkastaja Maija Nykänen.

Tämä asiakirja POSELY/2991/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/2991/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kantonen Leila 08.01.2025 14:00

Esittelijä Jokinen Viljam 08.01.2025 13:59

Lähetettävä: ERVE_VP_kirjaamo <kirjaamo@erillisverkot.tuue.fi>
Lähetetty: tiistai 17. joulukuuta 2024 12.23
Vastaanottaja: Schuss Maija (ELY); ELY Kirjaamo Pohjois-Pohjanmaa
Aihe: VASTAUS: Lausuntopyyntö: Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Kärsämäki, Pyhäjärvi/WO33643

Nro ERVE/2335/00.00.01.01/2024

Hei

Viite: POPELY/2433/2021

Viitaten lausuntopyyntöönne 18.11.2024 koskien Kärsämäellä sijaitsevan Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Ystävällisin terveisin

Suomen Erillisverkot Oy
erillisverkot.fi

Turvallisuus tehdään yhdessä

Aihe: VASTAUS: Lausuntopyyntö Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksen täydennyksestä / WO53954

Lähetetty: 9.4.2026, 7.51.45

Mistä: ERVE_VP_kirjaamo<kirjaamo@erillisverkot.tuve.fi>

Mihin: Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo

Luokat: K2_Sanna_H

HUOM! Ulkoinen lähettäjä. Älä avaa linkkejä tai liitteitä, ellei tunnista lähettäjä.

OBS! Extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du inte känner igen avsändaren.

NOTE! External sender. Do not open links or attachments unless you recognize the sender.

Nro ERVE/409/00.00.01.01/2026

Hei

Viite: LVV-U/20596/202x

Viitaten lausuntopyyntöönne 1.4.2026 koskien Kärämäellä sijaitsevan Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmää. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Ystävällisin terveisin
Suomen Erillisverkot Oy
erillisverkot.fi

Turvallisuus tehdään yhdessä

Lähettilä: Kännälä Sami (STUK) <Sami.Kannala@stuk.fi>
Lähetetty: keskiviikko 27. marraskuuta 2024 9.58
Vastanottaja: ELY Kirjaamo Pohjois-Pohjanmaa
Aihe: Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostus (POPELY/2433/2021)

Luokat: Laura UUSI

Hei,

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostukseen (POPELY/2433/2021).

Ystävällisin terveisin,
Sami Kännälä

Sami Kännälä
Erikoistutkija
STUK - Säteilyturvakeskus
Ionisoimattoman säteilyn valvonta
Jokiniemenkuja 1, 01370 Vantaa
puh. +358 9 759 88 531
sami.kannala@stuk.fi
www.stuk.fi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Päiväys/Datum

16.12.2024

Dnro/Dnr

TRAFICOM/515221/04.04.05.01/2022

Viite/Referens

POPELY/2433/2021

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto Riitamaa-Nurmesneva tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt lausuntoa koskien Riitamaa-Nurmesneva tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta.

Riitamaa-Nurmesneva tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen kohdista 18.2 ja 18.5.3 pyydetään poistamaan maininta Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n vapauttavasta lausunnosta. Kyseisen vapautuksen mahdollistanut ilmailumääräys on kumottu.

Pentinsaari Pietari
Ylijohtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 16.12.2024. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Lähettiläjä: Hietamäki Kati (Tukes) <Kati.Hietamaki@tukes.fi>
Lähetetty: tiistai 17. joulukuuta 2024 11.39
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Pohjois-Pohjanmaa
Aihe: Vastaus lausuntopyyntöön asiassa POPELY/2433/2021

Hei,
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ei anna lausuntoa asiassa.

Terveisin
Kati Hietamäki
Ryhmäpäällikkö, Teolliset prosessit | Head of Unit, Industrial Processes

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Finnish Safety and Chemicals Agency
Opastinsilta 12, 00520 Helsinki
Puh. 029 505 2011 | Tel. +358 29 5052 011
kati.hietamaki (at) tukes.fi

Tiedolla turvallisuutta – vastuullisemmat yritykset ja kuluttajat.

[Tukes.fi](#) | [LinkedIn](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [X](#) | [YouTube](#)